

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

**«Ανάπτυξη ασύγχρονης πλατφόρμας εκπαίδευσης για το μάθημα
του Λαούτου στο Μουσικό Σχολείο»**

**«Development of laouto course on an Asynchronous Platform for
the Music School»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σταματίου Γαρουφαλλιά

Επιβλέπων

Τσιμπίρης Αλκιβιάδης

Σέρρες - Φεβρουάριος 2023

Πρόλογος

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή αποτελεί την κορύφωση μιας μεγάλης προσπάθειας και σηματοδοτεί την ολοκλήρωση ενός κύκλου σπουδών πάνω στο αντικείμενο της εφαρμοσμένης πληροφορικής.

Η δημιουργία μιας πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης όπου θα διδασκόταν το μάθημα του παραδοσιακού μουσικού οργάνου του λαούτου, στο Μουσικό Σχολείο των Σερρών ήταν μια ιδιαίτερη προσπάθεια, που περιελάμβανε αρκετές προκλήσεις, τόσο στον τεχνικό τομέα, όσο και στην συγγραφή της διατριβής, τα οποία ξεπεράστηκαν χάρη και στην πολύτιμη βοήθεια, καθοδήγηση και συμπαράσταση του επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Αλκιβιάδη Τσιμπίρη στον οποίο απευθύνω θερμές ευχαριστίες.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους μαθητές μου, στο Μουσικό Σχολείο Σερρών, που με ενθουσιασμό δέχθηκαν να συμμετάσχουν στο μάθημα ασύγχρονης εκπαίδευσης και στη συνέχεια να αποτυπώσουν την άποψη τους, συμπληρώνοντας σχετικά ερωτηματολόγια.

Περίληψη

Στόχος της παρούσας ήταν να αναπτύξει και να παρακολουθήσει το πώς συμβάλλει στην μαθησιακή διαδικασία μια ασύγχρονη εκπαιδευτική πλατφόρμα που χρησιμοποιήθηκε για την εκμάθηση λαούτου στο Μουσικό Σχολείο των Σερρών. Για την πραγματοποίηση των μαθημάτων, χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Open eclass. Η πλατφόρμα σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη την ετήσια διδακτέα ύλη. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργήθηκαν 30 μαθήματα τα οποία δομήθηκαν με αρχεία κειμένου και πολυμέσα, με συνδέσμους και ασκήσεις, καθώς και με οπτικοακουστικό υλικό, εκτιμώντας ότι με αυτό τον τρόπο θα μεγιστοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών. Από την εφαρμογή του μαθήματος του παραδοσιακού μουσικού οργάνου του λαούτου, μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, αλλά και από τις απαντήσεις των παιδιών που συμμετείχαν στην δειγματοληπτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, φάνηκε πως η διδασκαλία μαθημάτων μέσω της ασύγχρονης εκπαίδευσης κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών.

Λέξεις Κλειδιά: ασύγχρονη εκπαίδευση, έγχορδα παραδοσιακά μουσικά όργανα, μουσικό Σχολείο Σερρών

Abstract

The aim of this project was to develop and monitor how an asynchronous educational platform used for learning the lute at the Music School of Serres contributes to the learning process. The Open eclass platform was used for the realization of the courses. The platform was designed taking into account the annual curriculum. In this context, 30 lessons were created, structured with text and multimedia files, with links and exercises, as well as audiovisual material, considering that this would maximise students' interest. From the implementation of the lesson of the traditional musical instrument of the lute, through the asynchronous education platform, but also from the responses of the children who participated in the sample survey that was conducted, it was evident that teaching lessons through asynchronous education arouses the interest of the students.

Keywords: asynchronous education, traditional musical stringed instruments, music school of Serres

Πίνακας Εικόνων, σχημάτων και πινάκων

Εικόνες

Εικόνα 1: Σχεδιασμός ασύγχρονης εκπαίδευσης	Σελ. 24
Εικόνα 2: Λαούτο	Σελ. 36
Εικόνα 3: Η αρχαιοελληνική πανδούρα από την οποία προέρχεται το λαούτο	Σελ. 37
Εικόνα 4: Το λογότυπο της πλατφόρμας Open eclass	Σελ. 41
Εικόνα 5: Δημιουργία μαθήματος	Σελ. 44
Εικόνα 6: Σύντομη περιγραφή του μαθήματος	Σελ. 45
Εικόνα 7: Δημιουργία ενοτήτων	Σελ. 45
Εικόνα 8: Δημιουργία 30 ενοτήτων	Σελ. 46
Εικόνα 9: Περιγραφή ενοτήτων 1-4	Σελ. 47
Εικόνα 10: Περιγραφή ενοτήτων 5-8	Σελ. 48
Εικόνα 11: Περιγραφή ενοτήτων 9-12	Σελ. 49
Εικόνα 11: Περιγραφή ενοτήτων 13-16.....	Σελ. 50
Εικόνα 12: Περιγραφή ενοτήτων 17-20	Σελ. 51
Εικόνα 13: Περιγραφή ενοτήτων 21-24	Σελ. 52
Εικόνα 14: Περιγραφή ενοτήτων 25-27	Σελ. 53

Εικόνα 15: Περιγραφή ενοτήτων 28-30	Σελ. 54
Εικόνα 16: Επιλογή συνδέσμων από το μενού της πλατφόρμας	Σελ. 54
Εικόνα 17: Επιλογή για προσθήκη συνδέσμων από το μενού της πλατφόρμας	Σελ. 55
Εικόνα 18: Κατηγοριοποίηση υλικού	Σελ. 55
Εικόνα 19: Κατηγοριοποίηση υλικού 1 ^ο μαθήματος	Σελ. 56
Εικόνα 20: Επιλογή πολυμέσων από το μενού της πλατφόρμας	Σελ. 57
Εικόνα 21: Επιλογή συνδέσμων βίντεο από το μενού της πλατφόρμας	Σελ. 57
Εικόνα 22: Διαδικασία ενσωμάτωσης βίντεο	Σελ. 58
Εικόνα 23: Ενσωμάτωση πολυμέσων στο 10 ^ο και 11 ^ο μάθημα	Σελ. 59
Εικόνα 24: Επιλογή ασκήσεων από το μενού της πλατφόρμας	Σελ. 59
Εικόνα 24: Διαδικασία δημιουργίας νέας άσκησης	Σελ. 60
Εικόνα 25: Ενσωμάτωση ασκήσεων στα μαθήματα 27-30	Σελ. 60
Εικόνα 26: Ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο 7 ^ο μάθημα	Σελ. 61
Εικόνα 27: Επιλογή ενσωμάτωσης πολυμέσων από το μενού της πλατφόρμας	Σελ. 62
Εικόνα 28: Ενσωμάτωση πολυμέσων στο 4 ^ο μάθημα	Σελ. 63
Εικόνα 29: Συνολικός αριθμός.....	Σελ. 63

Εικόνα 30: Τα περιεχόμενα του 3 ^{ου} μαθήματος όπως αποτυπώνονται στην πλατφόρμα	Σελ. 70
Εικόνα 31: Το μενού των ασκήσεων στα μαθήματα της πλατφόρμας	Σελ. 71
Εικόνα 32: Το μενού των πολυμέσων στα μαθήματα της πλατφόρμας	Σελ. 72
Εικόνα 33: Το μενού των συνδέσμων στα μαθήματα της πλατφόρμας	Σελ. 72
Εικόνα 34: Στατιστικά στοιχεία για την επισκεψιμότητα της πλατφόρμας	Σελ. 73
Εικόνα 35: Δημιουργία ερωτηματολογίων – εργασιών	Σελ. 74
Εικόνα 36: Δημιουργία επιβραβεύσεων	Σελ. 74
Σχήματα	
Σχήμα 1: οι απαντήσεις των μαθητών στην 1 ^η ερώτηση	Σελ. 76
Σχήμα 2: οι απαντήσεις των μαθητών στην 2 ^η ερώτηση	Σελ. 76
Σχήμα 3: οι απαντήσεις των μαθητών στην 3 ^η ερώτηση	Σελ. 77
Σχήμα 4: οι απαντήσεις των μαθητών στην 4 ^η ερώτηση	Σελ. 77
Σχήμα 5: οι απαντήσεις των μαθητών στην 5 ^η ερώτηση	Σελ. 78
Σχήμα 6: οι απαντήσεις των μαθητών στην 6 ^η ερώτηση	Σελ. 78
Σχήμα 7: οι απαντήσεις των μαθητών στην 7 ^η ερώτηση	Σελ. 79
Σχήμα 8: οι απαντήσεις των μαθητών στην 8 ^η ερώτηση	Σελ. 79

Σχήμα 9: οι απαντήσεις των μαθητών στην 9^η ερώτησηΣελ. 80

Σχήμα 10: οι απαντήσεις των μαθητών στην 10^η ερώτησηΣελ. 80

Σχήμα 11: οι απαντήσεις των μαθητών στην 11^η ερώτησηΣελ. 81

Πίνακες

Πίνακας 1: Περιεχόμενα μαθημάτων 1 έως 5Σελ. 64

Πίνακας 2: Περιεχόμενα μαθημάτων 6 έως 10Σελ. 65

Πίνακας 3: Περιεχόμενα μαθημάτων 11 έως 15Σελ. 66

Πίνακας 4: Περιεχόμενα μαθημάτων 16 έως 20Σελ. 67

Πίνακας 5: Περιεχόμενα μαθημάτων 21 έως 25Σελ. 68

Πίνακας 6: Περιεχόμενα μαθημάτων 26 έως 30Σελ. 69

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	11
Εισαγωγή.....	11
1.1. Αντικείμενο της διπλωματικής.....	11
1.2. Περιγραφή του θέματος.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	14
Ασύγχρονη εκπαίδευση.....	14
2.1. Μαθησιακή διαδικασία και περιβάλλοντα μάθησης.....	14
2.2. Παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία.....	15
2.3. Η τεχνολογία στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	17
2.4. Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και κίνδυνοι της μάθησης με τεχνολογικά μέσα.....	19
2.5. Συστήματα ασύγχρονης εκπαίδευσης.....	21
2.6. Σχεδιασμός και εφαρμογή ασύγχρονης εκπαίδευσης.....	23
2.7. Ερευνητικά ευρήματα από την εφαρμογή της ασύγχρονης εκπαίδευσης.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	Error! Bookmark not defined.
Το μάθημα του Λαούτου στο μουσικό σχολείο.....	Error! Bookmark not defined.
3.1. Η σπουδαιότητα της μουσικής εκπαίδευσης.....	Error! Bookmark not defined.
3.2. Μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	31
3.3. Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα.....	31
3.4. Εκμάθηση παραδοσιακών οργάνων: Λαούτο.....	34
3.5. Εκμάθηση μουσικών οργάνων μέσω ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:	41
Μεθοδολογία της έρευνας.....	41
4.1. Πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:	44

Σχεδιασμός και εφαρμογή της πλατφόρμας.....	44
5.1. Δημιουργία πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης.....	44
5.2. Δημιουργία μαθήματος και ενοτήτων	44
5.3. Δημιουργία συνδέσμων	54
5.4. Δημιουργία πολυμέσων	56
5.5. Δημιουργία ασκήσεων	59
5.6. Ανάρτηση video - σχετικό με τα πολυμέσα.....	62
5.7. Σχεδιασμός και περιεχόμενα μαθημάτων.....	63
5.8. Χρήση της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	75
Αποτελέσματα από την εφαρμογή της πλατφόρμας	75
6.1. Αποτελέσματα από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο.....	75
6.2. Σύνοψη αποτελεσμάτων.....	81
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	83
Συμπεράσματα - προτάσεις	83
7.1. Συμπεράσματα.....	83
7.2 Προτάσεις	84
Βιβλιογραφία.....	85
1. Ξενόγλωσση.....	85
2. Ελληνόγλωσση	89
3. Νομολογία.....	92
4. Δικτυογραφία	92
Παράρτημα	Error! Bookmark not defined.
1. Ερωτηματολόγιο	Error! Bookmark not defined.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Εισαγωγή

1.1. Αντικείμενο της διπλωματικής

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναπτύξει και να παρακολουθήσει το πώς συμβάλλει στην μαθησιακή διαδικασία μια ασύγχρονη εκπαιδευτική πλατφόρμα που θα χρησιμοποιηθεί για την εκμάθηση λαούτου στο Μουσικό Σχολείο των Σερρών.

Με τον όρο ασύγχρονη νοείται η εκπαίδευση κατά την οποία η μάθηση επιτυγχάνεται με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, χωρίς να υπάρχει άμεση επαφή ανάμεσα σε εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους (Horton, 2011).

1.1.1. Οργάνωση του τόμου

Η εργασία δομείται σε έξι κεφάλαια. Ξεκινά με το πρώτο κεφάλαιο, την εισαγωγή, στο οποίο παρέχονται πληροφορίες για τους λόγους της έρευνας.

Ακολουθεί το δεύτερο κεφάλαιο το οποίο φέρει τον διακριτικό τίτλο «Ασύγχρονη εκπαίδευση». Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναλύονται τα είδη της εκπαίδευσης, τα ενδεικμένα – κατά τους θεωρητικούς του χώρου – εκπαιδευτικά περιβάλλοντα ενώ γίνεται ειδική αναφορά στην ασύγχρονη τηλεκπαίδευση και τα οφέλη της. Επίσης, παρουσιάζονται σχετικά ευρήματα μελετών για την αποτελεσματικότητα ή μη της ασύγχρονης εκπαίδευσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο, που φέρει τον διακριτικό τίτλο «Το μάθημα του Λαούτου στο Μουσικό Σχολείο» γίνεται αναφορά στα οφέλη της Μουσικής Παιδείας και στη δημιουργία των Μουσικών Σχολείων στην Ελλάδα. Δεδομένου ότι η εργασία επικεντρώνεται στο μάθημα του Λαούτου, στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται περιγραφή του συγκεκριμένου οργάνου και μια σύντομη ιστορική αναδρομή. Τέλος, δεδομένης της έλλειψης παρόμοιων μελετών (επικεντρωμένα στο μάθημα του λαούτου) στη βιβλιογραφία παρουσιάζονται ερευνητικά δεδομένα από μελέτες που έγιναν, για την εκμάθηση διαφόρων μουσικών οργάνων με ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση αλλά και μελέτες που έγιναν για τη λειτουργία της ασύγχρονης εκπαίδευσης στα μουσικά σχολεία κατά την περίοδο της πανδημίας το 2020 και 2021.

Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφεται η μέθοδος που ακολουθήθηκε για την ανάπτυξη της πλατφόρμας και οι δοκιμές που έγιναν.

Το πέμπτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την εφαρμογή της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για το μάθημα του λαούτου, στο Μουσικό Σχολείο των Σερρών.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο καταγράφονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την μελέτη.

1.2. Περιγραφή του θέματος

1.2.1. Ανάλυση του αντικειμένου

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα άλλων ερευνητών για τη χρήση, τα οφέλη αλλά και τις προκλήσεις της ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης, σε ότι αφορά την εκμάθηση μουσικών οργάνων, στην παρούσα μελέτη δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Έτσι, στο πλαίσιο της ερευνητικής διαδικασίας θα πραγματοποιηθεί εγκατάσταση με

παράλληλη παραμετροποίηση μιας ασύγχρονης εκπαιδευτικής πλατφόρμας μέσω της οποίας θα γίνει η διδασκαλία του λαούτου. Η διδασκαλία θα ακολουθεί τα πρότυπα της διδακτέας ύλης των Μουσικών Σχολείων, ενώ το διδακτικό υλικό θα περιλαμβάνεται στο γενικό εκπαιδευτικό υλικό που θα συμπεριληφθεί στα αρχεία της πλατφόρμας και θα είναι προσβάσιμο, τόσο για υπάρχοντες, όσο και για νέους μαθητές.

1.2.2. Προεπισκόπηση, σχετικές εργασίες

Αξίζει να σημειωθεί πως στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία δεν εντοπίζονται ευρήματα από παρόμοια μελέτη, δηλαδή από τη διδασκαλία του λαούτου μέσω της ασύγχρονης εκπαίδευσης. Από άλλα ερευνητικά δεδομένα όμως, που αφορούν την εκμάθηση άλλων μουσικών οργάνων με ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση έχουν προκύψει και αρνητικά και θετικά δεδομένα. Στα θετικά περιλαμβάνεται η ευελιξία σε ότι αφορά το χώρο και το χρόνο της μάθησης, ενώ τα αρνητικά δεδομένα επικεντρώνονται στην απουσία άμεσης αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο (Βερβέρης & Αποστολής, 2020; Brändström, Wiklund, & Lundström, 2012, Dammers, 2009, Shoemaker, & van Stam, 2010, Yücetoker, Angi, & Kaynak, 2021).

1.2.3. Συνεισφορά της εργασίας

Το γεγονός ότι δεν υπάρχει στη βιβλιογραφία ανάλογο εγχείρημα, καθιστά την παρούσα εργασία καινοτόμα. Εκτιμάται δε ότι οι δοκιμές και τα αποτελέσματα της θα συμβάλλουν στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ασύγχρονης εκπαίδευσης μουσικών οργάνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ασύγχρονη εκπαίδευση

2.1. Μαθησιακή διαδικασία και περιβάλλοντα μάθησης

Ως μάθηση νοείται η απόκτηση νέων πληροφοριών και δεδομένων. Διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην ζωή του ατόμου, καθώς μπορεί να επηρεάσει όχι μόνο τις ιδέες, τις απόψεις και τις στάσεις του, απέναντι σε διάφορα ζητήματα, αλλά ακόμη και να μεταβάλλει την συμπεριφορά του (Lee, Tsai, Chait, et al, 2014).

Σημαντικός είναι ο τρόπος με τον οποίον το άτομο κατακτά τη νέα γνώση και εμβαθύνει σε αυτήν αναπτύσσοντας παράλληλα και την κριτική του σκέψη. Οι θεωρητικοί της εκπαίδευσης έχουν καταθέσει διάφορες απόψεις για τη διαδικασία της μάθησης και το είδος που μπορεί να αποφέρει τα καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, με πιο γνωστές τις θεωρίες του συμπεριφορισμού, του γνωστικισμού και του επικοδομητισμού οι οποίες εκτιμάται ότι μπορεί να έχουν τα ίδια ποσοστά επιτυχίας, είτε χρησιμοποιούνται σε μια κλασσική τάξη, είτε σε μια διαδικτυακά τάξη (Seralidou & Douligeris, 2019).

Ο συμπεριφορισμός, θέλει τη μάθηση να σχετίζεται με τις λειτουργίες της μνήμης και με τα ερεθίσματα που λαμβάνει το άτομο από το εξωτερικό του περιβάλλον. Οι υπέρμαχοι της αυτής θεώρησης εκτιμούν ότι με αυτόν τον τρόπο επιταχύνεται η διαδικασία της μάθησης (Kapraavelou, 2011).

Ένα άλλο θεώρημα θέλει την μάθηση να αποτελείται από τις σκέψεις, τις μνήμες, τα κίνητρα, τους προβληματισμούς, την ικανότητα αφαιρετικής διαδικασίας και τη μεταγνωσία του ατόμου. Πρόκειται για το θεώρημα του γνωστικισμού που εκλαμβάνει τη διαδικασία της μάθησης ως μια εσωτερική διεργασία που συντελείται στο άτομο όταν λαμβάνει νέα δεδομένα και πληροφορίες (Ally, 2004).

Τέλος, το θεώρημα του επικοδομητισμού, συνδέει την προσωπική γνώση με την εμπειρία που αποκτά το άτομο κατά τη διαδικασία της μάθησης. Οι υπέρμαχοι της αυτής άποψης εκτιμούν ότι ο εκπαιδευόμενος που εμπλέκεται προσωπικά στην μαθησιακή διαδικασία, που διερευνά και – κατά τη διαδρομή της αναζήτησης γνώσης – κινδυνεύει να κάνει λάθη, μπορεί να κατακτήσει πιο ολοκληρωμένες γνώσεις και να τις διατηρήσει σε βάθος χρόνου (Brown, 2006).

Και τα τρία θεωρήματα χρησιμοποιούνται ευρέως στον στρατηγικό σχεδιασμό και στην ανάπτυξη της μαθησιακής διαδικασίας, αφού εκτιμάται πως έχουν την απαραίτητη ευελιξία ώστε να προσαρμόζονται, μεμονωμένα ή συνδυαζόμενα, στις ανάγκες των μαθητών της σύγχρονης εποχής των τεχνολογικών εξελίξεων (Κυπριανός, 2017), καθώς η χρήση του διαδικτύου και των υπολογιστών καταγράφει αυξητικές τάσεις στον εκπαιδευτικό τομέα ιδιαίτερα μετά και τα μέτρα αναγκαστικής κοινωνικής αποστασιοποίησης που ελήφθησαν κατά την διάρκεια της πανδημίας που προκάλεσε ο ιός Covid-19 (Ευαγγέλου, & Ζέλιου, 2021).

2.2. Παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία

Σύμφωνα με τους Bigge & Shermis (2009), η εκπαίδευση διακρίνεται σε τυπική (επίσημη οργανωμένη εκπαίδευση που παρέχεται σε όλες τις βαθμίδες), σε μη τυπική (οργανωμένη εκπαίδευση που όμως βρίσκεται εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος και έχει

συγκεκριμένους στόχους και μαθητές) και στην άτυπη εκπαίδευση (μάθηση που προκύπτει από την προσωπική εμπειρία, την αυτοβελτίωση και αυτοπραγμάτωση κάθε ατόμου).

Στην τυπική εκπαίδευση, η διαδικασία της μάθησης εξαρτάται από τη λειτουργία του σχολείου και τον ρόλο του εκπαιδευτικού, όπως αυτός καθορίζεται από το οικείο Υπουργείο, εστιάζει δηλαδή στο δίπολο εκπαιδευτικός – σχολείο. Αντίθετα, η μη τυπική εκπαίδευση επικεντρώνεται κυρίως στις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των μαθητών, ενώ η άτυπη είναι πλήρως εξατομικευμένη, καθώς προκύπτει από τις εμπειρίες και τις γνώσεις που αποκτά, στο διάβα της ζωής του, το άτομο (Bigge & Shermis (2009).

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine (2018), ο καλύτερος τρόπος για να υπάρξει επιτυχία στους μαθησιακούς στόχους, είναι να συνδυάζονται και οι τρεις τύποι της εκπαίδευσης. Η Αμερικανική ακαδημία επιστημών (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine) αποδεχόμενη την άποψη του Dib (1988), εκτιμά ότι ο συνδυασμός των τριών τύπων εκπαίδευσης μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα σε πολύπλοκες καταστάσεις – που είθισται να προκύπτουν κατά τη μαθησιακή διαδικασία – την διευκολύνει και την βελτιώνει, με αποτέλεσμα ο εκπαιδευόμενος να μαθαίνει πιο γρήγορα και να κατανοεί καλύτερα το γνωστικό αντικείμενο. Ωστόσο, αναγνωρίζει πως η καλή κατανόηση και μάθηση είναι συνάρτηση κάποιων παραγόντων, όπως το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται το άτομο, η προσωπικότητα και οι φιλοδοξίες του, το πολιτιστικό και εκπαιδευτικό υπόβαθρο του κράτους που διαβιεί και η ευκολία πρόσβασης στη γνώση (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 2018).

Διάφορες μελέτες έχουν δείξει πως η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η ένταξη του διαδικτύου και των υπολογιστών στην μαθησιακή διαδικασία διασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό την πρόσβαση των ενδιαφερομένων στη γνώση και την κατάκτηση της. Για το λόγο αυτό

συνιστάται η ένταξη των ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας) σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες (Japhet, 2022).

Ενδεικτικά, είναι τα αποτελέσματα της μελέτης των Lawrence & Tar, (2018) οι οποίοι διαπίστωσαν πως η χρήση των ΤΠΕ στην μαθησιακή διαδικασία λειτουργεί ενισχυτικά στη διδασκαλία, στην κατανόηση και αποδοχή της διαφορετικότητας, ενισχύει την πολυπολιτισμικότητα και τη συνεργατικότητα, αναπτύσσει τη δημιουργικότητα του εκπαιδευόμενου και την κριτική του σκέψη, ενώ παρέχει μεγάλη ευκολία πρόσβασης σε διάφορες πηγές πληροφόρησης.

Πέραν της ευκολίας πρόσβασης στη γνώση, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και το περιβάλλον της μάθησης το οποίο, σύμφωνα με την Γιαννούση (2016), σχετίζεται με τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων, τους διδακτικούς και μαθησιακούς στόχους, τις δράσεις που θα αναληφθούν ώστε να εμπεδωθεί καλύτερα η νεοαποκτηθείσα γνώση, τα κίνητρα που θα δοθούν για την απόκτηση της γνώσης, οι αρχές και η ηθική όπως και το περιβάλλον που επικρατεί στην τάξη διδασκαλίας, για τη διαμόρφωση του οποίου είναι – κατά κύριο λόγο – υπεύθυνος ο εκπαιδευτικός της τάξης.

2.3. Η τεχνολογία στην εκπαιδευτική διαδικασία

Η ραγδαία εξάπλωση της χρήσης του διαδικτύου και των υπολογιστών για εκπαιδευτικούς σκοπούς αποδίδεται στο γεγονός ότι υπάρχει ευκολία πρόσβασης και μεγάλος όγκος πληροφόρησης καθιστώντας τη μάθηση περισσότερο ελκυστική, ενώ προκαλεί το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων για περαιτέρω διερεύνηση και συνδέει την καθημερινότητα του ατόμου με τη γνώση. Το μεγαλύτερο όμως πλεονέκτημα είναι ότι έχει μαθητοκεντρικό χαρακτήρα, δίνει δηλαδή έμφαση στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου, και ως εκ τούτου η διαδικασία της μάθησης είναι περισσότερο εξατομικευμένη (Κόμης, 2004).

Αξίζει να σημειωθεί πως αν και τα οφέλη της τεχνολογίας στον εκπαιδευτικό τομέα είναι γνωστά ήδη από τη δεκαετία του 1960, εντούτοις μόλις στις αρχές της δεκαετίας του 1990 άρχισε να χρησιμοποιείται εντατικά (Κούρτη, 2003).

Αρχικά, το διαδίκτυο και οι υπολογιστές χρησιμοποιούνταν ως ενισχυτικό μέσο της παραδοσιακής διδασκαλίας προκειμένου, μέσω οπτικοακουστικού υλικού, να δοθεί έμφαση στην παρουσίαση ενός μαθήματος ή ενός γεγονότος. Στη συνέχεια όμως, με την παράλληλη αύξηση που παρατηρήθηκε στην εξοικείωση των εκπαιδευτών και των εκπαιδευόμενων με την τεχνολογία, τόσο το διαδίκτυο, όσο και οι υπολογιστές, εντάχθηκαν στην καθημερινή διδακτική πρακτική. Σήμερα πλέον, όπου η γνώση των τεχνολογικών μέσων βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο, η χρήση τους έχει παγιωθεί αν και πολλά σχολεία, κυρίως της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υπολείπονται σε τεχνολογικές υποδομές (Γιαννούση, 2016).

Στο μεταξύ, η ανάπτυξη του διαδικτύου και η απόκτηση γνώσεων χρήσης των υπολογιστών επέδρασε θετικά στη μη τυπική και στην άτυπη εκπαίδευση, καθώς μεγάλο μέρος των πολιτών εμπλουτίζει τις γνώσεις του και αποκτά νέες δεξιότητες και επαγγελματικές ικανότητες μέσω της παρακολούθησης εξ αποστάσεως εκπαιδευτικών προγραμμάτων (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 2018).

Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι η εκπαίδευση μέσω της τεχνολογίας διακρίνεται σε τρεις βασικές κατηγορίες: α) στην εξατομικευμένη τηλεεκπαίδευση, όπου ο εκπαιδευόμενος καθορίζει ο ίδιος τον μαθησιακό ρυθμό που θα υιοθετήσει χωρίς να υπάρχει άμεση αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευτή ή με άλλους εκπαιδευόμενους, β) στην σύγχρονη τηλεεκπαίδευση όπου η μάθηση γίνεται με τον παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή με αλληλεπίδραση ανάμεσα στους μαθητές και τον εκπαιδευτικό, αλλά η διδασκαλία γίνεται σε εικονική – μέσω τηλεδιάσκεψης – και όχι σε πραγματική τάξη και γ) στην ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση όπου οι

εκπαιδευόμενοι μελετούν και εργάζονται με τον ρυθμό που καθορίζει ο εκπαιδευτής τους, χωρίς όμως να έχουν άμεση αλληλεπίδραση είτε με τον ίδιο, είτε με τους άλλους εκπαιδευόμενους (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 2018).

2.4. Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και κίνδυνοι της μάθησης με τεχνολογικά μέσα

Η μαθησιακή διαδικασία με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, ή αλλιώς τηλεεκπαίδευση μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους (σύγχρονη ή ασύγχρονη) και μορφές διδασκαλίας (συνεργατική ή εξατομικευμένη μάθηση ή ηλεκτρονική τάξη) και απευθύνεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (δημοτικό, γυμνάσιο/λύκειο, πανεπιστήμιο). Το βασικό πλεονέκτημα της είναι το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμη και ετεροχρονισμένα από αυτούς που δεν συμμετείχαν στην αρχική εκπαιδευτική διαδικασία. Ωστόσο, όλες οι μορφές της τηλεεκπαίδευσης, εκτός από πλεονεκτήματα, διαθέτουν και μειονεκτήματα (Κούρτη, 2003).

2.4.1. Πλεονεκτήματα

Σύμφωνα με τον Κόμη (2004), σε ότι αφορά τη σύγχρονη τηλεεκπαίδευση στα πλεονεκτήματα της συμπεριλαμβάνονται:

- ❖ η εύκολη πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό και από νέους εκπαιδευόμενους
- ❖ η συμπερίληψη, στο εκπαιδευτικό υλικό, αρχείων, κειμένων και παρουσιάσεων
- ❖ η άμεση παρακολούθηση της εξέλιξης των εργασιών και των συζητήσεων (ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους) από τον εκπαιδευτικό
- ❖ η αναζήτηση και εύρεση επιπλέον πηγών γνώσης

Σε ότι αφορά την ασύγχρονη τηλεκπαίδευση τα πλεονεκτήματα της είναι:

- ❖ η κατάργηση συνόρων και η δυνατότητα συμμετοχής, του εκπαιδευόμενου, από όποιο μέρος του πλανήτη βρίσκεται
- ❖ η εξοικονόμηση πόρων σε εκπαιδευτικό προσωπικό
- ❖ η εξοικονόμηση χρόνου για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους
- ❖ η ευελιξία του εκπαιδευόμενου να ορίζει ο ίδιος τον ρυθμό μάθησης
- ❖ η δυνατότητα του εκπαιδευόμενου να έχει ελεύθερη πρόσβαση στο σύνολο του εκπαιδευτικού υλικού
- ❖ η δυνατότητα των συμμετεχόντων να μετέχουν σε φόρουμ συζητήσεων με τους συμμαθητές τους και τους εκπαιδευτικούς

2.4.2. Μειονεκτήματα

Σε ότι αφορά τα μειονεκτήματα αυτά, σύμφωνα με τον Κόμη (2004), για την σύγχρονη τηλεκπαίδευση είναι:

- ❖ ο μεγάλος χρόνος που απαιτείται, από τον εκπαιδευτικό, για να οργανώσει τα μαθήματα και το υλικό, ώστε η διαδικασία της μάθησης να είναι αποτελεσματική
- ❖ η απουσία του ενδεδειγμένου εξοπλισμού της τάξης, κάτι που δεν διευκολύνει το μάθημα
- ❖ η απουσία κοινωνικής αλληλεπίδρασης των συμμετεχόντων, η οποία ενισχύει την αποξένωση

Σε ότι αφορά την ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, στα μειονεκτήματα της είναι:

- ❖ η έλλειψη κοινωνικών επαφών
- ❖ η αδυναμία του εκπαιδευόμενου να υποβάλλει διευκρινιστικές ερωτήσεις για το μάθημα

- ❖ η έλλειψη ανταγωνισμού μεταξύ των εκπαιδευομένων, καθώς δεν έχουν την δυνατότητα να γνωρίζουν ούτε τη δική τους πρόοδο, ούτε των συμμαθητών τους
- ❖ η έλλειψη της άμεσης επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευόμενου η οποία αποστερεί, από τον εκπαιδευτικό, τη δυνατότητα να εμπνεύσει τους μαθητές του

2.4.3. Κίνδυνοι

Σύμφωνα με τη Νιάρχου (2022), ο πιο μεγάλος κίνδυνος που ελλοχεύει από τη χρήση της τηλεεκπαίδευσης είναι να αδειάσουν οι σχολικές αίθουσες και γενικά τα σχολικά ιδρύματα.

Άλλοι κίνδυνοι που υπάρχουν είναι:

- ❖ η αποξένωση των εκπαιδευόμενων, αλλά και των εκπαιδευτικών, από την εκπαιδευτική διαδικασία
- ❖ η απώλεια του ενδιαφέροντος από όλους τους συμμετέχοντες
- ❖ το ενδεχόμενο καταπάτησης πνευματικών δικαιωμάτων
- ❖ η αδυναμία του εκπαιδευτικού να αναπροσαρμόσει τη διδασκαλία λόγω έλλειψης αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης
- ❖ η δυσκολία ανάπτυξης διαφόρων σημαντικών κοινωνικών δεξιοτήτων που προκύπτουν από την άμεση επαφή

2.5. Συστήματα ασύγχρονης εκπαίδευσης

Όπως προαναφέρθηκε, ασύγχρονη χαρακτηρίζεται η εκπαίδευση κατά την οποία η μάθηση επιτυγχάνεται με τη χρήση τεχνολογικών μέσων χωρίς να υπάρχει άμεση επαφή ανάμεσα σε εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους (Horton, 2011).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ασύγχρονη εκπαίδευση δεν επιτυγχάνεται απλώς από την περιήγηση στο διαδίκτυο ή την πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, αλλά από την ανάπτυξη και χρήση ειδικών λογισμικών όπως για παράδειγμα το Lessonware/Computer Based Training που αφορά την διδασκαλία. Σύμφωνα με τον Siviter (1999), το συγκεκριμένο λογισμικό δύναται να δώσει διαδραστικές λύσεις σε διάφορα πρακτικά προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διαδικασία της μάθησης, ενώ, μεταξύ άλλων, παρέχει μαθήματα μικρής έκτασης που εκτός από κείμενα περιλαμβάνουν οπτικοακουστικό υλικό και ασκήσεις για τους εκπαιδευόμενους.

Άλλο σύστημα που χρησιμοποιείται ευρέως είναι το Learning Management Systems (LMS), μέσω του οποίου ο εκπαιδευτής διαχέει αρχεία και δεδομένα, που σχετίζονται με το εκπαιδευτικούς στόχους του μαθήματος, και αναθέτει εργασίες στους εκπαιδευόμενους. Ο πιο γνωστός εκπρόσωπος αυτού του είδους συστήματος είναι το λογισμικό moodle (Bradley, 2021). Ένα τέτοιο σύστημα, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως στην Ελλάδα είναι το Course Management System, το οποίο δημιουργήθηκε από την Ομάδα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Ελληνικού Ακαδημαϊκού Διαδικτύου GUnet. Πρόκειται για ένα ελεύθερο λογισμικό ανοιχτού κώδικα, γνωστό ως Open eClass, που διαχειρίζεται δεδομένα που περιλαμβάνουν εκπαιδευτικό υλικό και χρησιμοποιείται από το σύνολο σχεδόν των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς υποστηρίζει και την λειτουργία μιας ηλεκτρονικής τάξης (openeclass.org).

Άλλο σύστημα είναι το Learning Content Management Systems (LCMS). Πρόκειται για ένα εργαλείο που επικεντρώνεται στις ανάγκες του χρήστη που θέλει να επεξεργάζεται, να αποθηκεύει, αλλά και να δημοσιεύει το εκπαιδευτικό υλικό ενώ παρέχει τη δυνατότητα προηγμένης αναζήτησης ψηφιακών δεδομένων (Fidalgo-Blanco, García-Peñalvo, Sein-Echaluce, et al, 2014).

Ένα άλλο εκπαιδευτικό σύστημα που τυγχάνει ευρείας χρήσης, λόγω των μπλογκς (blogs) και των ιστοσελίδων (wikis), είναι το Computer-Supported Collaborative Learning (CSCL). Ως σύστημα είναι εστιασμένο στις ανάγκες των εκπαιδευομένων που συνεργάζονται μεταξύ τους προκειμένου να δημιουργήσουν, να διαμοιράσουν αλλά και να διαχειριστούν εκπαιδευτικό υλικό και πληροφορίες (Silverman, 1995).

Το Technology-Enhanced Learning (TEL), είναι ένα ακόμη σύστημα που χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς διαθέτοντας αρκετά και σημαντικά εργαλεία όπως αυτό της τηλεδιάσκεψης. Χρησιμοποιείται όχι μόνο για την εξ αποστάσεως τηλεεκπαίδευση, αλλά και για την προβολή οπτικοακουστικού υλικού μέσα σε μια παραδοσιακή σχολική αίθουσα (Daniela, Kalnina, & Raimonds, 2017).

Το Courseware είναι ένα σύστημα που περιλαμβάνει διάφορες εφαρμογές του διαδικτύου με το εκπαιδευτικό υλικό που θα διδαχθεί και τις πηγές από τις οποίες αντλήθηκε αυτό το υλικό (Brusilovsky, Eklund, & Schwarz, 1998).

Τέλος, το Serious Games, είναι ένα σύστημα που περιλαμβάνει παιδαγωγικά παιχνίδια και έχει μεγάλο εύρος εφαρμογών (Yu, 2019).

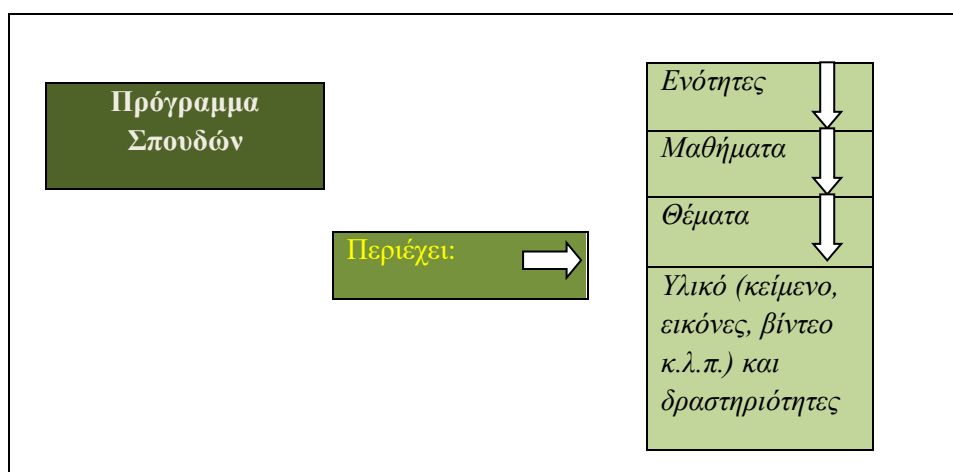
2.6. Σχεδιασμός και εφαρμογή ασύγχρονης εκπαίδευσης

Το πόσο αποτελεσματική και επιτυχής μπορεί να είναι η ασύγχρονη εκπαίδευση καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο με τον οποίον θα σχεδιαστούν, θα οργανωθούν και θα εφαρμοστούν τα μαθήματα. Για το λόγο αυτό και συστήνεται στους εκπαιδευτικούς να ξεκινούν τον σχεδιασμό των μαθημάτων λαμβάνοντας υπόψη τους μαθησιακούς στόχους που πρέπει να πετύχουν. Παράλληλα, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι ο τρόπος με τον οποίον

θα παρουσιάσουν το υλικό στους μαθητές, μέσω διαφόρων συστημάτων και εφαρμογών, θα πρέπει να είναι τέτοιος που να προσελκύει το ενδιαφέρον τους (Horton, 2011).

Ο σχεδιασμός (εικόνα 1) θα πρέπει να είναι έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί σε όλες τις διαβαθμίσεις της ηλεκτρονικής μάθησης οι οποίες ξεκινούν από το πρόγραμμα των σπουδών, συνεχίζουν με τις γνωστικές θεματικές ενότητες της διδασκαλίας και τα μαθήματα τα οποία θα πρέπει να είναι έτσι οργανωμένα ώστε, μέσα από αυτά, να επιτυγχάνεται ο γενικός μαθησιακός στόχος και να καταλήγουν στην επιμέρους θεματολογία, δηλαδή τις μαθητικές δράσεις που θεωρούνται ικανές να προκαλέσουν μαθησιακές εμπειρίες (Herrington, & Oliver, 2000).

Εικόνα 1: Σχεδιασμός ασύγχρονης εκπαίδευσης (πηγή: Herrington, & Oliver, 2000)

Αξίζει να σημειωθεί πως τα τελευταία χρόνια μια πρακτική που εφαρμόζεται όλο και πιο συχνά είναι η παιχνιδιοποίηση (gamification) της ηλεκτρονικής μάθησης. Με τη συγκεκριμένη τεχνική βοηθούνται οι χρήστες στην αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν, κατά την μαθησιακή διαδικασία, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η εμπλοκή τους και να επιτυγχάνονται με μεγαλύτερη ευκολία οι μαθησιακοί στόχοι (Caronetto, Earp, & Ott, 2014).

2.7. Ερευνητικά ευρήματα από την εφαρμογή της ασύγχρονης εκπαίδευσης

Η αποτελεσματικότητα της ασύγχρονης εκπαίδευσης διερευνήθηκε από πολλούς μελετητές τα τελευταία χρόνια σε διάφορες κοινωνίες και θεματικές ενότητες για να διαπιστωθεί ότι ναι μεν έχει πολλά οφέλη, καθώς διευκολύνει την πρόσβαση στη γνώση, έχει όμως και αρκετά μειονεκτήματα, κυρίως λόγω της έλλειψης κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Ενδεικτική είναι η μελέτη των Hariadi, & Simanjuntak, (2020) οι οποίες ερευνώντας τις εμπειρίες των μαθητών Λυκείου στην Ινδονησία βρήκαν ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν η απουσία άμεσης επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς. Αυτό, είχε ως αποτέλεσμα οι μαθητές να αναγκαστούν να αναζητήσουν επιπλέον πηγές πληροφόρησης.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα που αναδείχθηκε στην συγκεκριμένη μελέτη, ήταν η κακή σύνδεση με το διαδίκτυο, λόγω ελλείψεων τεχνολογικής υποδομής και ποιοτικής πρόσβασης στο διαδίκτυο (Hariadi, & Simanjuntak, 2020)

Αντίθετα, σε μια άλλη μελέτη που πραγματοποίησαν οι Lin, Lee, & Mauch, (2021), με φοιτητές ιατρικής που παρακολούθησαν μαθήματα ασύγχρονης εκπαίδευσης στην πλαστική χειρουργική καταγράφηκε υψηλή ικανοποίηση των χρηστών και συνολική βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με κέρδη γνώσεων ισοδύναμα με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και μεγαλύτερο όφελος για τους αρχάριους μαθητές. Οι μελετητές εκτιμούν ότι η ηλεκτρονική μάθηση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση στην πλαστική χειρουργική, ιδίως σε καταστάσεις όπως αυτή που βίωσε πρόσφατα η ανθρωπότητα με την πανδημία και την αναγκαστική κοινωνική αποστασιοποίηση.

Παρόμοια αποτελέσματα, για την αποτελεσματικότητα της ασύγχρονης εκπαίδευσης, εντοπίζονται και στη μελέτη του Kumar, (2019) που έγινε στην Ινδία με τη συμμετοχή μαθητών που φοιτούσαν στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού. Οι κύριοι στόχοι της μελέτης

ήταν να εκτιμηθούν οι επιδράσεις της ασύγχρονης εκπαίδευσης, στις επιδόσεις των μαθητών σε σχέση με τις δεξιότητες σκέψης, τις εκτελεστικές λειτουργίες και την προσοχή. Τα αποτελέσματα ήταν θετικά σε όλους τους τομείς.

Από την πλευρά τους οι Ogbonna, Ibezim, & Obi, (2019) μελετώντας την αποτελεσματικότητα της ασύγχρονης και σύγχρονης εκπαίδευσης σε παιδιά δημοτικού στη Νιγηρία βρήκαν ότι, τόσο η σύγχρονη, όσο και η ασύγχρονη ηλεκτρονική μάθηση αύξησαν σημαντικά τα επιτεύγματα και την απόκτηση δεξιοτήτων των μαθητών. Ωστόσο, οι μαθητές που διδάσκονταν μέσω της ασύγχρονης λειτουργίας εμφάνιζαν υψηλότερη γνωστική επίδοση, ενώ εκείνοι που διδάσκονταν μέσω της σύγχρονης ηλεκτρονικής μάθησης εμφάνιζαν βελτιωμένη απόκτηση δεξιοτήτων.

Σε μια παρόμοια μελέτη που έγινε από τους Oguguo, Ocheni, & Adebayo, (2021), με τη συμμετοχή προπτυχιακών φοιτητών στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Νιγηρίας φάνηκε ότι η σύγχρονη ηλεκτρονική μάθηση βελτίωσε την ακαδημαϊκή επίδοση των φοιτητών περισσότερο από την ασύγχρονη ηλεκτρονική μάθηση. Διαπιστώθηκε επίσης ότι το φύλο των φοιτητών επηρέασε σημαντικά την ακαδημαϊκή τους επίδοση, τόσο στη σύγχρονη όσο και στην ασύγχρονη μάθηση με τους άνδρες φοιτητές να υπερτερούν σε ποσοστά αποτελεσματικότητας και επιδόσεων σε σχέση με τις συμφοιτήτριες τους.

Από την πλευρά τους οι Riwayatningsih, & Sulistyani, (2020), μελέτησαν την αποτελεσματικότητα ενός συνδυασμού σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης στην εκμάθηση ξένων γλωσσών με τη συμμετοχή φοιτητών πανεπιστημίου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η εφαρμογή της συνδυαστικής προσέγγισης στη διαδικτυακή μάθηση ήταν πολύ αποτελεσματική και βοήθησε τους μαθητές σε ότι αφορά τον τομέα της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, ενώ επέτυχε υψηλά ποσοστά δέσμευσης για την επίτευξη των μαθησιακών

στόχων. Επιπλέον, η ανταπόκριση των μαθητών, σχετικά με τη χρήση μικτού τρόπου σύγχρονης και ασύγχρονης για τη μάθησή τους, ήταν πολύ θετική.

Σε ότι αφορά την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και δη στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι δυνατότητες και η αποτελεσματικότητα της ασύγχρονης εκπαίδευσης δοκιμάστηκαν σε μεγάλο βαθμό την περίοδο της πανδημίας για να διαπιστωθούν τεχνολογικές ελλείψεις και απουσία δεξιοτήτων από μεγάλο μέρος της εκπαιδευτικής κοινότητας. Ενδεικτική είναι η έρευνα της Μπακιρτζή (2021), στην οποία συμμετείχαν 23 εκπαιδευτικοί που υπηρετούσαν σε διάφορα σχολεία της περιοχής της Θεσσαλονίκης οι οποίοι δήλωσαν πως η υλοποίηση σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης αποδείχθηκε μεγάλη πρόκληση λόγω δικής τους απειρίας, έλλειψης κατάρτισης και τεχνικής υποστήριξης.

Παρόμοιες δυσκολίες καταγράφηκαν και στην μελέτη των Παράσχου, Κρητικού & Κώστα (2021), όπου επίσης καταγράφηκε έλλειψη δεξιοτήτων στις ΤΠΕ, από την πλευρά των εκπαιδευτικών, και αδυναμία εύρεσης και ανάπτυξης κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού.

Στο μεταξύ, σε μια πρόσφατη έρευνα που πραγματοποίησε η Τσούκαλου (2022), αναδείχθηκε ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που σχετίζεται με το σχεδιασμό και την εφαρμογή της ασύγχρονης εκπαίδευσης. Όπως φάνηκε από την μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 305 εκπαιδευτικοί που υπηρετούν σε Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια της Ελλάδας, αντιμετώπισαν σημαντικά προβλήματα, κατά τον σχεδιασμό των μαθημάτων ασύγχρονης εκπαίδευσης, λόγω πίεσης χρόνου και έλλειψης γνώσεων περί πνευματικών δικαιωμάτων που είχε ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να επιλέξουν το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό.

Τέλος, εξαιρετικά ενδιαφέροντα ήταν τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποίησε η Χατζή (2022), σχετικά με τις στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην ασύγχρονη και σύγχρονη εκπαίδευση όπου το 60% των 90 συμμετεχόντων εξέφρασε αρνητική θέση,

εκτιμώντας ότι η παραδοσιακή μορφή εκπαίδευσης είναι πιο αποτελεσματική. Αξίζει να σημειωθεί πως το ίδιο ποσοστό δήλωσε και πως δεν προτίθεται να κάνει χρήση μελλοντικά ανάλογων τεχνολογικών εργαλείων στον εκπαιδευτικό τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Το μάθημα του λαούτου στο Μουσικό Σχολείο

3.1 Η σπουδαιότητα της μουσικής εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση των νέων στη μουσική ανάγεται στα χρόνια της αρχαιότητας όπου αποτελούσε βασικό και υποχρεωτικό αντικείμενο μάθησης, καθώς θεωρούνταν ως το κατεξοχήν ηθικοπλαστικό μάθημα στο πλαίσιο του οποίου διδασκόταν και διάφορα ποιητικά έργα, αλλά και οι ενδεδειγμένοι τρόποι έκφρασης αυτών. Μάλιστα, με ταοφέλη της μουσικής παιδείας έχουν ασχοληθεί πολλοί αρχαίοι φιλόσοφοι όπως ο Πλάτωνας και οι Αριστοτέλης ο οποίος συσχέτιζε τη μουσική με την ιδανική πολιτεία που ονειρευόταν (Σίμος, 2004).

Και σύγχρονες μελέτες όμως, έχουν δείξει την σπουδαιότητα της μουσικής καλλιέργειας όχι μόνο στην ηθική διάσταση, αλλά και στη συνολική ανάπτυξη του ατόμου. Ενδεικτική είναι η μελέτη των Cohen, Levitin, & Kleber, (2020), που διαπίστωσαν πως η ενασχόληση των παιδιών με τη μουσική, από τη μικρή ακόμη ηλικία, ενεργοποιεί όλο το σύστημα του εγκεφάλου ενισχύοντας ιδιαίτερα το κινητικό, ακουστικό και αισθητηριακό σύστημα.

Σύμφωνα δε με την Phillips (2011), τα οφέλη της μουσικής εκπαίδευσης είναι πολύ περισσότερα καθώς:

- ❖ Η μουσική εκπαίδευση, από τη μικρή ηλικία, βοηθά στην ανάπτυξη των περιοχών του εγκεφάλου που εμπλέκονται η γλώσσα και ο συλλογισμός. Από διάφορες μελέτες έχει φανεί ότι η μουσική εκπαίδευση αναπτύσσει σωματικά το τμήμα της αριστερής

πλευράς του εγκεφάλου, που είναι γνωστό ότι εμπλέκεται με την επεξεργασία της γλώσσας, και μπορεί πραγματικά να συνδέσει τα κυκλώματα του εγκεφάλου με συγκεκριμένους τρόπους, ενώ η σύνδεση γνωστών τραγουδιών με νέες πληροφορίες μπορεί να βοηθήσει στην αποτύπωση αυτών των πληροφοριών στο μυαλό των παιδιών ενεργοποιώντας το θυμικό και τη μνήμη.

- ❖ Υπάρχει αιτιώδης σχέση μεταξύ της μουσικής και της χωρικής νοημοσύνης (η ικανότητα να αντιλαμβάνεται τον κόσμο με ακρίβεια και να σχηματίζει νοητικές εικόνες των πραγμάτων). Αυτό το είδος νοημοσύνης, με την οποία μπορεί κανείς να απεικονίσει διάφορα στοιχεία, είναι ζωτικής σημασίας για το είδος της σκέψης που είναι απαραίτητο για την αντιμετώπιση ενός συνόλου θεμάτων (από την επίλυση προχωρημένων μαθηματικών προβλημάτων έως την ικανότητα να συσκευάσει μια τσάντα με βιβλία με όλα όσα θα χρειαστούν για την ημέρα).
- ❖ Οι μαθητές των μουσικών τεχνών μαθαίνουν να σκέφτονται δημιουργικά και να επιλύουν προβλήματα αναζητώντας διάφορες λύσεις, απορρίπτοντας ξεπερασμένους κανόνες και παραδοχές, αφού οι ερωτήσεις σχετικά με τις μουσικές τέχνες δεν έχουν μόνο μία σωστή απάντηση.
- ❖ Στη μουσική εκπαίδευση αποδίδεται το γεγονός ότι οι μαθητές που σπουδάζουν τέχνες είναι πιο επιτυχημένοι στις τυποποιημένες εξετάσεις επιτυγχάνοντας παράλληλα και υψηλότερη βαθμολογία στα σχολικά μαθήματα.
- ❖ Η μελέτη των μουσικών τεχνών δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να εξοικειωθούν με άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες με αποτέλεσμα να καλλιεργείται η ενσυναίσθηση. Αυτή η ανάπτυξη της συμπόνιας και της ενσυναίσθησης, σε αντίθεση με την ανάπτυξη της απληστίας και της στάσης "πρώτα εγώ", οδηγεί στο σεβασμό των άλλων φυλών και πολιτισμών και γενικά στην αποδοχή και το σεβασμό της διαφορετικότητας, από τη νεαρή ηλικία.

- ❖ Οι σπουδαστές της μουσικής μαθαίνουν να είναι δεξιότεχνες, αφού στο πλαίσιο της μελέτης τους γνωρίζουν τη σημασία της λεπτομέρειας, της επιμέλειας και της σύνθεσης των πραγμάτων, κάτι που έχει αποδειχθεί ότι καλλιεργεί την αριστεία.
- ❖ Στη μουσική, το λάθος είναι λάθος (το όργανο είναι κουρδισμένο ή όχι, οι νότες παίζονται καλά ή όχι). Αυτό σημαίνει πως για να υπάρξει πετυχημένη απόδοση απαιτείται σκληρή εργασία. Έτσι, μέσω της μουσικής μελέτης, οι μαθητές μαθαίνουν την αξία της διαρκούς προσπάθειας για την επίτευξη της αριστείας και την ανταμοιβή της σκληρής δουλειάς.
- ❖ Η μελέτη της μουσικής ενισχύει τις δεξιότητες ομαδικής εργασίας και την πειθαρχία. Προκειμένου μια ορχήστρα να ακούγεται συγχρονισμένη, όλοι οι παίκτες πρέπει να συνεργάζονται αρμονικά προς έναν και μόνο στόχο. Πρέπει, λοιπόν, να δεσμευτούν ως προς τον σκοπό και το στόχο, να παρακολουθούν τις πρόβες, να συνεργάζονται και να εξασκούνται.
- ❖ Η μουσική παρέχει στα παιδιά ένα μέσο αυτοέκφρασης και συμβάλλει στην αυτοεκτίμηση που τρέφουν για το άτομο τους.
- ❖ Οι μουσικές σπουδές αναπτύσσουν δεξιότητες που είναι απαραίτητες στο χώρο εργασίας, αφού επικεντρώνονται στην "πράξη", και διδάσκουν στους μαθητές πώς να εκτελούν και να δρουν, να επικοινωνούν και να συνεργάζονται.
- ❖ Οι μουσικές παραστάσεις διδάσκουν στους νέους να νικούν το φόβο και να αναλαμβάνουν ρίσκα, ενώ τους βοηθά να αντιληφθούν ότι η έγκαιρη αντιμετώπισή τυχόν προβλημάτων, που ενσκήπτουν, μπορεί να τα απαλείψει στη συνέχεια.
- ❖ Η μουσική συμβάλλει στην καλή ψυχική υγεία και μπορεί να βοηθήσει στην πρόληψη επικίνδυνων συμπεριφορών όπως κατάχρηση ναρκωτικών από εφήβους.

3.2. Μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα

Παρά το γεγονός ότι η σπουδαιότητα της μουσικής καλλιέργειας είχε αναδειχθεί από την αρχαιότητα, στη σύγχρονη Ελλάδα το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα επικεντρώθηκε για πολλά χρόνια μόνο στο κομμάτι της ωδικής, παραγνωρίζοντας τη συνεισφορά των άλλων διαστάσεων της μουσικής παιδείας (Κοκκίδου, 2007).

Μια πρώτη προσπάθεια για ενίσχυση της μουσικής παιδείας έγινε μετά τη μεταπολίτευση με το Προεδρικό Διάταγμα 1034 (ΦΕΚ 347/1977 Π.Δ. 1034) το οποίο όμως στην πράξη κρίθηκε ατελές και ασαφές, λόγω των λαθών και αοριστιών που υπήρχαν στα σχετικά διδακτικά εγχειρίδια (Σίμος, 2004). Σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών στα σχολεία της εποχής, εκτός από την ωδική, στο πλαίσιο των μαθημάτων μουσικής αγωγής που διδασκόταν (για μια ώρα) δύο φορές την εβδομάδα, προβλεπόταν διδασκαλία μουσικής θεωρίας και οργάνων (όπως η φλογέρα, το ξυλόφωνο κ.α.), και η δημιουργία παιδικής ορχήστρας με μαθητές της τελευταίας τάξης του δημοτικού (Σταύρου, 2009).

Η αναγνώριση της συνεισφοράς της μουσικής παιδείας, στο μεγαλύτερο εύρος της, επιτεύχθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1980 οπότε και εκδηλώθηκε η πρόθεση της πολιτείας για ένταξη της (μουσικής) στο ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προωθώντας παράλληλα σύγχρονους παιδαγωγικούς τρόπους διδασκαλίας, ενώ προβλεπόταν ακόμη και η ίδρυση μουσικών σχολείων (ΦΕΚ 167/Α/30-9-1985).

3.3. Μουσικά Σχολεία στην Ελλάδα

Το πρώτο μουσικό σχολείο δημιουργήθηκε το 1988. Πρόκειται για το Πειραματικό Μουσικό Γυμνάσιο Παλλήνης, η λειτουργία του οποίου επικυρώθηκε με τον νόμο 1824/1988 (ΦΕΚ

296/A/30-12-1988) με απώτερο στόχο, μαζί με τα μαθήματα γενικής παιδείας, να προετοιμάσει τους μαθητές που στοχεύουν σε μια μουσική επαγγελματική σταδιοδρομία για το μέλλον τους (Στάμου, & Ανδρούτσος, 2006).

Σήμερα, στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν 48 Μουσικά Γυμνάσια και Λύκεια. Ωστόσο, η λειτουργία τους είναι – στις περισσότερες των περιπτώσεων – προβληματική, κυρίως λόγω ελλιπούς στελέχωσης (Κούγκας, 2022).

Βασικός στόχος της λειτουργίας των Μουσικών σχολείων είναι να παρέχουν εξειδικευμένη μουσική κατάρτιση σε μαθητές και μαθήτριες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τη μουσική και επιθυμούν να ασχοληθούν με αυτήν επαγγελματικά. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι, τα μουσικά σχολεία, υστερούν σε θέματα γενικής μόρφωσης. Το αντίθετο. Στο πρόγραμμα σπουδών τους συμπεριλαμβάνονται όλα τα μαθήματα που εξυπηρετούν τους στόχους της γενικής εκπαίδευσης παρέχοντας τα απαραίτητα εφόδια στους μαθητές να διαπρέψουν στην κοινωνία μετά την αποφοίτησή τους (Υπουργείο Παιδείας).

Σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 20923/Δ2/2021 (ΦΕΚ 878/2021) τα μαθήματα που διδάσκονται οι μαθητές του Μουσικού Γυμνασίου διαχωρίζονται σε μαθήματα γενικής και μουσικής παιδείας.

3.3.1. Μαθήματα γενικής παιδείας στο Μουσικό Γυμνάσιο

Τα μαθήματα γενικής παιδείας κατηγοριοποιούνται σε τρεις ομάδες. Οι μαθητές που ανήκουν στην πρώτη ομάδα διδάσκονται Αρχαία και Νέα Ελληνικά, ξένη γλώσσα (αγγλικά), Βιολογία, Μαθηματικά, Φυσική και Ιστορία. Οι μαθητές που ανήκουν στην δεύτερη ομάδα διδάσκονται Θέατρο και Ιστορία της Τέχνης, Πληροφορική, ξένη γλώσσα (γαλλικά ή Γερμανικά), Θρησκευτικά, Πολιτική Αγωγή, Γεωλογία και Γεωγραφία. Οι μαθητές που

ανήκουν στην τρίτη ομάδα διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας, καλλιτεχνικά και φυσικής αγωγή (ΦΕΚ 878/2021).

3.3.2. Μαθήματα μουσικής παιδείας στο Μουσικό Γυμνάσιο

Και σε αυτή την περίπτωση τα μαθήματα ομαδοποιούνται σε τρεις κατηγορίες. Οι μαθητές της πρώτης ομάδας παρακολουθούν μαθήματα ευρωπαϊκής και ελληνικής παραδοσιακής μουσικής (θεωρία και πράξη), μαθήματα εισαγωγής στην Αρμονία και εκμάθηση μουσικών οργάνων (πιάνο, ένα όργανο που θα επιλέξει ο μαθητής και ένα παραδοσιακό ελληνικό π.χ. λαούτο). Οι μαθητές της δεύτερης ομάδας παρακολουθούν μαθήματα ιστορίας της μουσικής και κριτική μουσικής ακρόαση, ενώ οι μαθητές της τρίτης ομάδας παρακολουθούν μαθήματα φωνητικής και χορωδίας και μουσικών συνόλων (ΦΕΚ 878/2021).

Επισημαίνεται πως τα μαθήματα διαφοροποιούνται για τους μαθητές των Μουσικών Λυκείων καθώς κατά την φοίτηση τους στο Μουσικό Γυμνάσιο έχουν τεθεί οι βάσεις για τη μουσική εκπαίδευση τους, οπότε κατά την τριετή φοίτηση στο Λύκειο τα μαθήματα γίνονται πιο εξειδικευμένα (ΦΕΚ 878/2021).

3.3.3. Μαθήματα γενικής παιδείας στο Μουσικό Λύκειο

Η διδακτέα ύλη και τα μαθήματα γενικής παιδείας και προσανατολισμού είναι πανομοιότυπα με αυτά που διδάσκονται οι μαθητές των Γενικών Λυκείων της χώρας (ΦΕΚ 878/2021).

3.3.4. Μαθήματα μουσικής παιδείας στο Μουσικό Λύκειο

Τα μαθήματα μουσικής παιδείας διαχωρίζονται σε δύο ομάδες. Οι μαθητές που ανήκουν στην πρώτη ομάδα διδάσκονται Μουσική Ανάγνωση, Αρμονία, Αντίστιξη, Μορφολογία και

Ιστορία της Μουσικής, Εκμάθηση Ατομικών Μουσικών Οργάνων (πιάνο, παραδοσιακά όργανα κλπ), Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική και Μουσική Τεχνολογία. Οι μαθητές της δεύτερης ομάδας διδάσκονται για τα Μουσικά Σύνολα (Μουσική Έκφραση και Δημιουργία, Οργανοχρησία, κ.α.), Αρμονία, Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική, Οργανολογία, Επεξεργασία Μουσικού Κειμένου, Ηχοληψία, Ανάλυση Παρτιτούρας και Μουσικά Όργανα επιλογής τους (ΦΕΚ 878/2021).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η φοίτηση στο Μουσικό Γυμνάσιο και στη συνέχεια στο Μουσικό Λύκειο γίνεται ύστερα από εισαγωγικές εξετάσεις των μαθητών που πραγματοποιούνται κάθε Ιούνιο (ΦΕΚ Β 1371/2018).

3.4. Εκμάθηση παραδοσιακών οργάνων: Λαούτο

Όπως προαναφέρθηκε στο πλαίσιο της μουσικής παιδείας, οι μαθητές των Μουσικών Σχολείων διδάσκονται διάφορα μουσικά όργανα, ενώ δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην εκμάθηση των παραδοσιακών ελληνικών οργάνων.

Η παρούσα εργασία, ασχολείται με την εκμάθηση του λαούτου, ενός παραδοσιακού ελληνικού οργάνου που ανήκει στην μουσική οικογένεια των εγχόρδων και για την παραγωγή ήχου, παραδοσιακά, χρησιμοποιείται πένα που κατασκευάζεται από φτερά αρπακτικών πτηνών (Αβέρωφ, 2006).

Εικάζεται ότι προέρχεται από τους Άραβες και στην Ευρώπη είναι γνωστό με την ονομασία lute, ενώ στην Ελλάδα εκτός από την ονομασία λαούτο είναι γνωστό και ως λαβούτο ή λαγούτο. Ως όργανο προέκυψε από το «πάντρεμα» των μουσικών οργάνων ταμπουρά και ούτι. Χρησιμοποιείται σε όλη σχεδόν την ελληνική επικράτεια με διάφορες παραλλαγές που εντοπίζονται – κατά βάση – στο μέγεθος, το υλικό από το οποίο κατασκευάζεται και τον

τρόπο με τον οποίον κουρδίζεται. Έτσι, διακρίνεται στο νησιώτικο λαούτο, στο στεριανό, στο κρητικό και στο πολιτικό το οποίο είναι γνωστό και ως λάφτα (Μονεμβασίτης, 2008).

Αξίζει να σημειωθεί πως η ιστορία του λαούτου χάνεται στα βάθη των αιώνων, καθώς οι πρώτες σχετικές αναφορές εντοπίζονται στην Μεσοποταμία την 3^η χιλιετία π.Χ., ενώ αναπαραστάσεις του οργάνου έχουν βρεθεί σε αιγυπτιακά και ασσυριακά επιτύμβια μνημεία, σε τοιχογραφίες, αιογραφίες και λαϊκές ζωγραφίες, καθώς και σε βυζαντινά χειρόγραφα. Επιπλέον, στους πιο σύγχρονους χρόνους απαντώνται αναφορές, για το λαούτο, σε δημοτικά τραγούδια, σε ποιήματα και διάφορα λογοτεχνικά έργα (Γρηγοριάδης, 2002).

Σύμφωνα με τον Ανωγειανάκη (1972), ως μουσικό όργανο το λαούτο (εικόνα 2) αποτελείται από τα παρακάτω μέρη:

1. Καράβολας, καράολας, ουρά, κεφάλι, κεφαλάρι
2. Μαξιλάρι, προσκέφαλο, καβαλλάρης, κόκκαλο
3. Πλάκα
4. Μπερντέδες, τάστα, θέσεις
5. Μάστορης
6. Καλαμάκια
7. Χορδές, τέλια
8. Καπάκι
9. Τερσές, πλάκα
10. Καβαλλάρης, χορδοκράτης, μουστάκι
11. Πετσάκι
12. Κλειδιά, στριφτάρια, βίδες
13. Χέρι, μπράτσο, ουρά, μάνικας
14. Ντούγες, Ντόγες, δούγιες

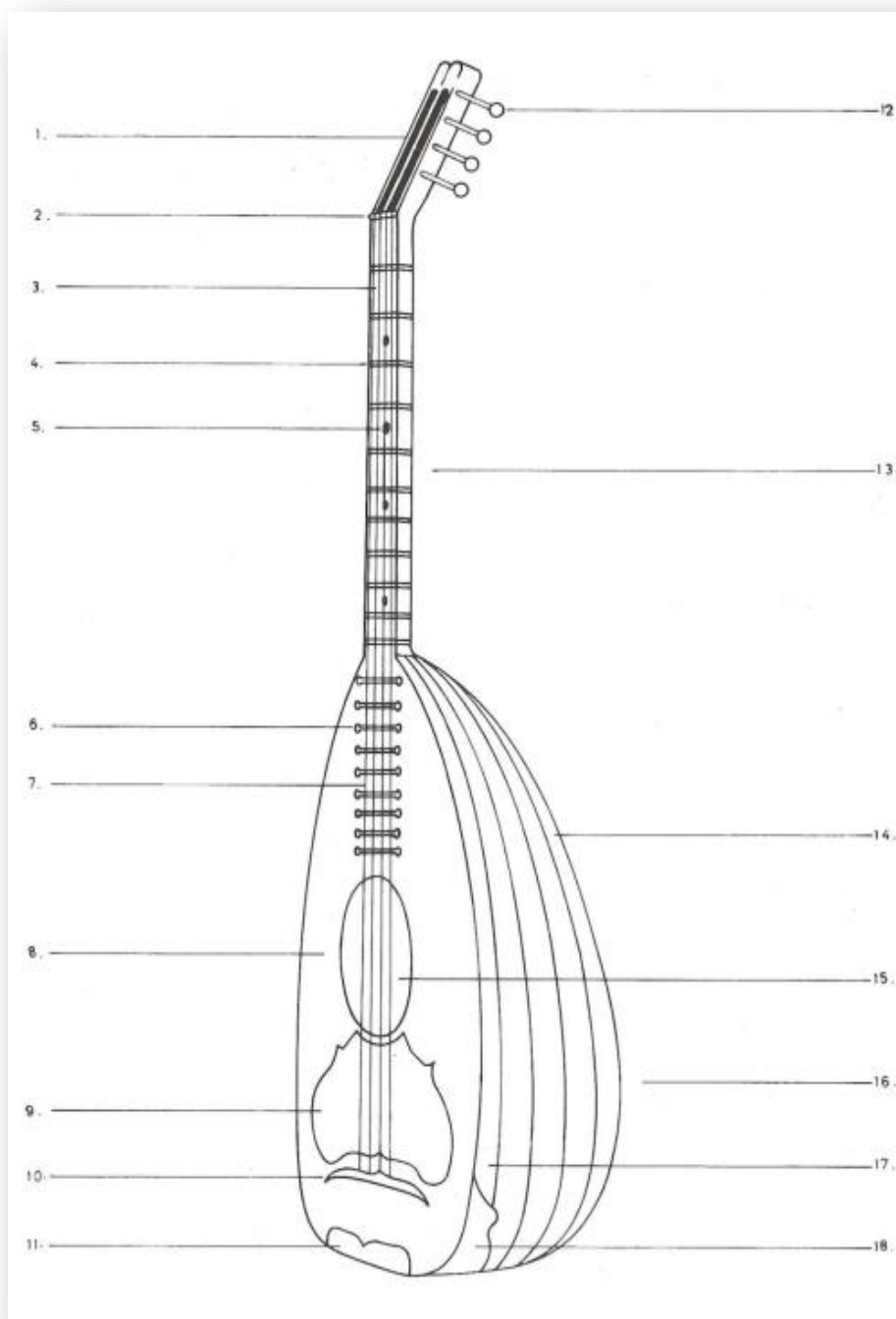

15. Ροδάντζα, καφάσι, μύλος, άνοιγμα

16. Σκάφη

17. Πλαϊνά, μάγουλα

18. Κολλάντζα

Εικόνα 2: Λαούτο (πηγή: Γαγγάδης, & Μαρινάκης, 2012)

Κατά τους αρχαίους χρόνους μέχρι και το μεσαίωνα εντοπίζονται τρία μορφολογικά σχήματα λαούτου. Το ένα που θεωρείται ότι έχει προέλευση ελληνοαιγυπτιακή με επιρροές από την Κίνα και την Ινδία έχει σχήμα ωσειδές με μακρύ λαιμό. Το δεύτερο, το οποίο δεν έχει διευκρινιστεί η προέλευση του, είναι χωρίς λαιμό σε σχήμα σφαίρας και το τρίτο που προέρχεται από τους Άραβες μοιάζει με το ούτι και έχει σχήμα αχλαδιού με κοντό λαιμό. Πρέπει να σημειωθεί πως στον ελλαδικό χώρο, το λαούτο αποτελεί εξέλιξη του ταμπουρά το οποίο με τη σειρά του αποτελεί εξέλιξη της πανδούρας (εικόνα 3) η οποία είχε μικρό σώμα με μακρύ βραχίονα, τάστα και τρεις χορδές και για το λόγο αυτό ήταν γνωστή και ως τρίχορδον (Ανωγειανάκης, 1991).

Εικόνα 3: Η αρχαιοελληνική πανδούρα από την οποία προέρχεται το λαούτο (πηγή: Αβέρωφ, 2006)

Αν και αρχικά το λαούτο πρωταγωνιστούσε στις μουσικές παραστάσεις, με το πέρασμα του χρόνου λειτουργεί ως συνοδεία σε πιο μελωδικά όργανα όπως η λύρα και το βιολί (Γρηγοριάδης, 2002).

Όπως προαναφέρθηκε στην Ελλάδα υπάρχουν διάφορα είδη λαούτου, όπως το κρητικό το οποίο είναι μεγαλύτερο σε όγκο, είναι οκτάχορδο και έχει χαμηλό κούρδισμα καθώς είθισται να συνοδεύει τη λύρα (Σπυρίδης, 2004).

Το νησιώτικο και το στεριανό λαούτο είναι μικρότερα σε μέγεθος, σε σχέση με το κρητικό, αλλά έχουν παρόμοιο σχήμα. Κουρδίζονται κατά πέμπτες (ντο, σολ, ρε, λα) και σε κάποιες περιοχές όπως οι Κυκλάδες και η Ήπειρος χρησιμοποιούνται μόνο τους χωρίς να συνοδεύουν άλλα μουσικά όργανα (Σπυρίδης, 2004).

Το πολίτικο λαούτο μοιάζει πολύ με το ούτι, όχι μόνο σε ότι αφορά την μορφολογία του, αλλά και σε ότι αφορά τον τρόπο κουρδίσματος και παιξίματος. Πρόκειται για ένα μουσικό όργανο που επηρεάστηκε σημαντικά από την αστική λαϊκή μουσική της Πόλης και χρησιμοποιείται κυρίως μόνο του ως μελωδικό όργανο και σπάνια ως συνοδεία κάποιου άλλου (Σπυρίδης, 2004).

3.5. Εκμάθηση μουσικών οργάνων μέσω ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης

Όπως αναφέρθηκε, στο προηγούμενο κεφάλαιο, η τεχνολογία αποτελεί πλέον αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ήδη από τη δεκαετία του 1960 πολλά σχολεία – της αλλοδαπής κυρίως – στο πλαίσιο των μαθημάτων της μουσικής/ωδικής, περιέλαβαν στο μάθημα τους δίσκους και κασέτες προκειμένου οι μαθητές να ακούν την αρχική εκτέλεση των τραγουδιών. Κατά την δεκαετία του 1970 εισήχθη και η βιντεοκασέτα οπότε οι μαθητές εκτός από ακουστική είχαν και οπτική επαφή με το μάθημα (Μακροπούλου, & Βαρελάς, 2009).

Στα χρόνια που ακολούθησαν, με την εξέλιξη που υπήρξε στους υπολογιστές, άρχισε η σταδιακή εισαγωγή τους στη διδακτική διαδικασία. Σήμερα πλέον, με την εξέλιξη του διαδικτύου, οι υπολογιστές αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Χρυστοστόμου, 2019).

Από διάφορες μελέτες έχει φανεί ότι η χρήση του διαδικτύου για εκπαιδευτικούς σκοπούς είναι αποτελεσματική είτε πρόκειται για περίπτωση αυτομάθησης, είτε πρόκειται για οργανωμένη εκπαιδευτική διαδικασία (Βρέτταρος, Γιαννοπούλου, Κουρεμένος, κ.α. 2004, Cayari, 2011, Whitaker, Orman, & Yarbrough, 2014). Ωστόσο, σε ότι αφορά την ασύγχρονη τηλεκπαίδευση στον μουσικό τομέα, ο Dammers, (2009) θεωρεί ότι δεν είναι τόσο αποτελεσματική από μόνη της, αλλά ότι μπορεί απλά να λειτουργήσει ενισχυτικά στην παραδοσιακή διδασκαλία.

Παρόμοια άποψη εκφράζουν και οι Yücetoker, Angi, & Kaynak, (2021), οι οποίοι εξέτασαν τις επιδόσεις 102 φοιτητών μουσικής που παρακολούθησαν μαθήματα πιάνου σε ασύγχρονη εκπαίδευση. Από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας φάνηκε πως οι συμμετέχοντες δεν μπόρεσαν να παρουσιάσουν καλές τεχνικές επιδόσεις, ενώ οι βαθμολογικές επιδόσεις τους ήταν καλύτερες με την παραδοσιακή, εκ του σύνεγγυς, διδασκαλία μέσα στην τάξη.

Παρόμοιες ήταν και οι διαπιστώσεις της Koutsouridou, (2013) η οποία σε μια παλαιότερη μελέτη σχετικά με τα οφέλη της τηλεκπαίδευσης στο μάθημα της μουσικής βρήκε πως σε ότι αφορά την εκμάθηση των μουσικών οργάνων υπάρχουν πολλές δυσκολίες, τεχνικού κυρίως χαρακτήρα, που λειτουργούν ανασταλτικά σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα του μαθήματος εκμάθησης μουσικών οργάνων.

Αξίζει να σημειωθεί πως σε μια άλλη μελέτη (Shoemaker, & van Stam, 2010), φάνηκε πως τα αποτελέσματα από την εκμάθηση μουσικού οργάνου μέσω ασύγχρονης εκπαίδευσης μπορεί να είναι πολύ καλύτερα όταν υπάρχει καλή οργάνωση των μαθημάτων και καλή σύνδεση στο διαδίκτυο. Στις ίδιες διαπιστώσεις, σε ότι αφορά την οργάνωση των μαθημάτων, κατέληξαν και στη δική τους έρευνα οι Brändström, Wiklund, & Lundström (2012) οι οποίοι οργάνωσαν μαθήματα κιθάρας μέσω τηλεδιάσκεψης.

Η ασύγχρονη εκπαίδευση στα μουσικά σχολεία δοκιμάστηκε στην Ελλάδα, κατά την περίοδο της πανδημίας το 2020 και το 2021. Αρκετοί ήταν οι μελετητές που εξέτασαν τον τρόπο και τα αποτελέσματα που υπήρξαν από το συγκεκριμένο τύπο εκπαίδευσης όπως και τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί. Ενδεικτική είναι η μελέτη των Βερβέρη & Αποστολή (2020), οι οποίοι διερεύνησαν την κατάσταση όπως αυτή διαμορφώθηκε στα Μουσικά Σχολεία της ελληνικής επικράτειας. Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών που μετείχαν στην έρευνα φάνηκε πως για να είναι αποτελεσματική η εξ αποστάσεως διδασκαλία χρησιμοποιήθηκαν, τόσο η ασύγχρονη, όσο και η σύγχρονη μέθοδος τηλεεκπαίδευσης. Ο συνδυασμός αυτός κρίθηκε ως αποτελεσματικότερος για την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων που παρουσιάστηκαν, ωστόσο, σε ότι αφορά την ασύγχρονη εκπαίδευση, φάνηκε πως λειτούργησε, σε εκείνη τη φάση, περιοριστικά στα μαθησιακά αποτελέσματα αν και ήταν η καλύτερη σε ότι αφορά την διαχείριση του χωροχρόνου.

Παρόμοια προβλήματα φαίνεται πως αντιμετώπισαν και οι εκπαιδευτικοί μουσικών σχολείων στην Ισπανία. Σε σχετική μελέτη των Calderón-Garrido, & Gustems, (2021) φάνηκε πως υπήρχαν αρκετά προβλήματα τεχνικής κυρίως φύσεως που λύθηκαν από την ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση η οποία επιπλέον – παρά το ασύγχρονο του χαρακτήρα της – ήταν αυτή που βελτίωσε την επικοινωνία ανάμεσα σε εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μεθοδολογία της έρευνας

4.1. Πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης

Για την πραγματοποίηση των μαθημάτων, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης με θέμα «ανάπτυξη ασύγχρονης πλατφόρμας εκπαίδευσης για το μάθημα του λαούτου στο Μουσικό Σχολείο», χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Open eclass (εικόνα 4) η οποία παρέχει τη δυνατότητα, στην ερευνήτρια εκπαιδευτικό, να εντάξει και να παρουσιάσει το σύνολο των μαθημάτων όπως αυτά αναπτύσσονται στη διάρκεια ενός διδακτικού έτους.

Εικόνα 4: Το λογότυπο της πλατφόρμας Open eclass (πηγή: openeclass.org)

Όπως προαναφέρθηκε, η πλατφόρμα Openeclass είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το οποίο δίνει τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης σε ρυθμούς και χρόνους που ορίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι και χρησιμοποιείται ευρέως από τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (docs.openeclass.org).

Κυρίαρχο ρόλο, στα μαθησιακά αποτελέσματα διαδραματίζουν οι σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα σε εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές, αλλά και ο σχεδιασμός των μαθημάτων την ευθύνη του οποίου φέρει ο εκπαιδευτής (docs.openeclass.org).

Από την πλευρά τους οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να επιλέξουν τον ρυθμό της μάθησης, ενώ το μεγάλο πλεονέκτημα της πλατφόρμας είναι το γεγονός ότι δεν απαιτούνται εξειδικευμένες τεχνολογικές γνώσεις, καθώς η είσοδος σε αυτήν επιτυγχάνεται μέσω ενός απλού web browser (φυλλομετρητή) και την εγγραφή του χρήστη στην πλατφόρμα (docs.openeclass.org).

Μέσω της συγκεκριμένης πλατφόρμας οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν και να διαχειριστούν απεριόριστα ηλεκτρονικά μαθήματα, να κατασκευάσουν ερωτηματολόγια και αυτοματοποιημένες ασκήσεις, να οργανώσουν το διδακτικό περιεχόμενο σε ενότητες, να παρακολουθούν τις επιδόσεις των μαθητών και τις ηλεκτρονικές παρουσίες τους, να αναθέτουν εργασίες πάνω στο αντικείμενο μελέτης και να τις βαθμολογούν, αλλά και να δημιουργούν ομάδες μαθητών ενισχύοντας έτσι την συνεργατική μάθηση (openeclass.org).

Επιπλέον, με τη χρήση της συγκεκριμένης πλατφόρμας οι εκπαιδευτικοί που σχεδιάζουν το μάθημα μπορούν να οργανώσουν, να ενσωματώσουν και να αποθηκεύσουν διάφορα πολυμέσα, ηλεκτρονικά βιβλία, καθώς και να δημιουργήσουν χώρους αλληλεπίδρασης με τους μαθητές όπως δωμάτια συζήτησης, φόρουμ, ανταλλαγή μηνυμάτων κ.α. (openeclass.org).

Ο κεντρικός πυρήνας της πλατφόρμας είναι το ηλεκτρονικό μάθημα την οργάνωση του οποίου αναλαμβάνει ο εκπαιδευτικός ανάλογα με το μάθημα διδασκαλίας και το μοντέλο της τηλεεκπαίδευσης (σύγχρονη ή ασύγχρονη) που θα εφαρμόσει (openeclass.org).

Στην παρούσα μελέτη υιοθετήθηκε το μοντέλο της ασύγχρονης εκπαίδευσης η οργάνωση και εφαρμογή του οποίου περιγράφετε αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο.

Επισημαίνεται πως, μετά την ολοκλήρωση της δημιουργίας της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για το μάθημα του παραδοσιακού οργάνου του Λαούτου στο Μουσικό Σχολείο Σερρών έγινε δειγματοληπτική έρευνα, προκειμένου να διαπιστωθεί η επίδραση της πλατφόρμας στην μαθησιακή διαδικασία, ενώ καταγράφηκε, από την εκπαιδευτικό ερευνήτρια, η πρόοδος των μαθητών στο μάθημα διδασκαλίας.

Η δειγματοληπτική έρευνα έγινε με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου το οποίο κατασκευάστηκε από την ερευνήτρια λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς της παρούσας μελέτης.

Το ερωτηματολόγιο – το οποίο παρατίθεται στο τέλος της παρούσας στην ενότητα του παραρτήματος – περιελάμβανε 11 ερωτήσεις σχετικές τόσο με το μάθημα μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, όσο και με τα περιεχόμενα και τη δόμηση των μαθημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

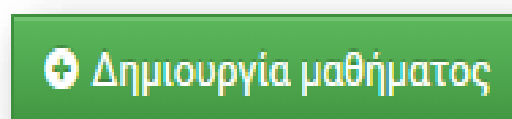
Σχεδιασμός και εφαρμογή της πλατφόρμας

5.1. Δημιουργία πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης

Όπως προαναφέρθηκε, ως βάση για την ανάπτυξη της ασύγχρονης πλατφόρμας εκπαίδευσης για το μάθημα του λαούτου στο Μουσικό Σχολείο», χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα Openeclass. Στο πλαίσιο αυτό η οργάνωση και η δημιουργία του μαθήματος και των ενοτήτων έγινε κατά τα πρότυπα της ετήσιας διδακτέας ύλης.

5.2. Δημιουργία μαθήματος και ενοτήτων

Σε πρώτη φάση έπρεπε να δημιουργηθεί το μάθημα και οι ενότητες του. Έτσι η εκπαιδευτικός, δημιούργησε το μάθημα «*Οργανολογία «Λαούτο» - Α' Γυμνασίου (152)*» μέσα από το μενού «*μαθήματα*» επιλέγοντας τη «*δημιουργία μαθήματος*» (εικόνα 5).

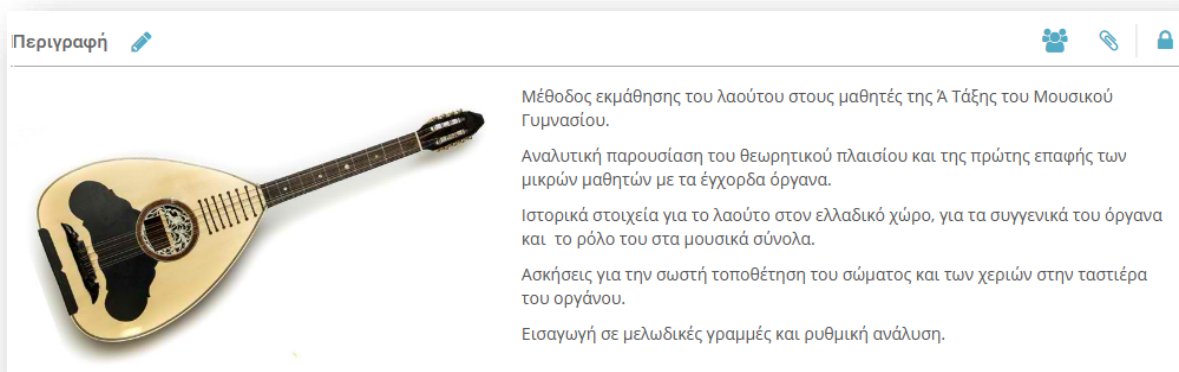

Οργανολογία "Λαούτο" - Α' Γυμνασίου (152)
ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑ

Εικόνα 5: Δημιουργία μαθήματος

Καθώς η πλατφόρμα παρέχει τη δυνατότητα περιγραφικής παρουσίασης του μαθήματος ακολούθησε μια σύντομη περιγραφή του αντικειμένου διδασκαλίας (εικόνα 6).

Εικόνα 6: Σύντομη περιγραφή του μαθήματος

Στο μάθημα που περιγράφεται δημιουργήθηκαν 30 ενότητες, καθώς στόχος ήταν η ανάπτυξη του μαθήματος να καλύπτει την διδακτέα ύλη κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Κάθε ενότητα προέκυψε επιλέγοντας τη σχετική σήμανση στο μενού επιλογών της πλατφόρμας (εικόνα 7).

Εικόνα 7: Δημιουργία ενοτήτων

Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκαν 30 μαθήματα τα οποία αριθμήθηκαν από το ένα (1) έως το 30 (εικόνα 8).

Εικόνα 8: Δημιουργία 30 ενότητων

Σε κάθε μία από τις ενότητες καταχωρήθηκε μία σύντομη περιγραφή που επεξηγούσε στους χρήστες τι περιλαμβάνει κάθε ενότητα.

Στις πρώτες τέσσερις (4) ενότητες επεξηγούνταν οι κατηγορίες μαθημάτων μουσικής παιδείας και δίνονταν χρήσιμα στοιχεία για το λαούτο (εικόνα 9).

ΜΑΘΗΜΑ 1ο

Σας καλωσορίζουμε στο Μουσικό Σχολείο Σερρών

- Σας παρουσιάζουμε τις κατηγορίες των μαθημάτων που θα γνωρίσετε ανάμεσα στη γενική και τη μουσική παιδεία
- Καλή σχολική χρονιά!!!!

ΜΑΘΗΜΑ 2ο

- Στο μάθημα αυτό θα παρακολουθήσουμε τον τρόπο που θα εργαστούμε στο διδακτικό μας χρόνο σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του Υπουργείου Παιδείας

ΜΑΘΗΜΑ 3ο

- Στο Μουσικό Σχολείο μπορείς να διδαχθείς ένα όργανο παραδοσιακής ή κλασικής μουσικής
- Στην πρώτη κατηγορία ανήκει το λαούτο
- Ας το γνωρίσουμε καλύτερα ξεκινώντας από την παρουσίαση των συγγενικών του οργάνων

ΜΑΘΗΜΑ 4ο

Λαούτο

- Τα μέρη του οργάνου ως προς την κατασκευή του
- Η ονομασία και ο ρόλος του κάθε τμήματος

Εικόνα 9: Περιγραφή ενότητων 1-4

Στις ενότητες πέντε (5) έως οκτώ (8) παρέχοντας πιο εξειδικευμένες πληροφορίες για το μουσικό όργανο του λαούτου, όπως η κατασκευή του, τα είδη που υπάρχουν (π.χ. στεριανό, νησιώτικο κ.α.) όπως και η σωστή στάση που πρέπει να έχει το σώμα του οργανοπαίχτη (εικόνα 10)

ΜΑΘΗΜΑ 5ο

Στο σημερινό μάθημα θα έρθουμε πιο κοντά στη φύση.
γιατί θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας:

- στα μέρη του οργάνου
- στα ξύλα που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους

ΜΑΘΗΜΑ 6ο

Το λαούτο στα χέρια των μαθητών

- Η σωστή τοποθέτηση του ηχείου
- Η σωστή στάση του σώματος

ΜΑΘΗΜΑ 7ο

Το λαούτο στα χέρια των μαθητών

- Σωστή στάση του σώματος
- Το κράτημα της πένας
- Ο ρόλος τους στην παραγωγή του ήχου

ΜΑΘΗΜΑ 8ο

Στεριανό λαούτο

- Οι χορδές
- Το κούδισμά του
- Τα λατινικά γράμματα που αντιστοιχούν σε κάθε χορδή

Εικόνα 10: Περιγραφή ενότητων 5-8

Από το ένατο (9ο) έως το 12ο μάθημα οι μαθητές διδάσκονταν στοιχεία θεωρίας, ενώ έπρεπε να επιτελέσουν και διάφορες ασκήσεις (εικόνα 11).

The screenshot displays a digital interface for a course, organized into four lesson sections. Each section has a title, a sub-header, and a list of topics. Lesson 9 is titled 'ΜΑΘΗΜΑ 9ο' and covers 'Στοιχεία θεωρίας' with topics on pentagram notation, reading/writing clocks, and accidentals. Lesson 10 is 'ΜΑΘΗΜΑ 10ο' on 'Η έννοια της αξίας στη μουσική ανάγνωση και γραφή' with a topic on reading/writing clocks. Lesson 11 is 'ΜΑΘΗΜΑ 11ο' on 'Ασκήσεις ρυθμικής αγωγής με αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα' with topics on value and rhythm. Lesson 12 is 'ΜΑΘΗΜΑ 12ο' on 'Ασκήσεις σε ελεύθερες χορδές στο στεριανό λαούτο' with topics on value diagrams and rhythm analysis.

ΜΑΘΗΜΑ 9ο

Στοιχεία θεωρίας

- Εισαγωγή στο πεντάγραμμο και το ρόλο του στη μουσική
- Ο ρόλος της ανάγνωσης και της γραφής στο σύστημα αυτό
- Η τοποθέτηση των φθόγγων

ΜΑΘΗΜΑ 10ο

Η έννοια της αξίας στη μουσική ανάγνωση και γραφή

- Ο ρόλος της στη μουσική πράξη

ΜΑΘΗΜΑ 11ο

Ασκήσεις ρυθμικής αγωγής με αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα

- Η αξία στη μουσική
- Ο ρυθμός στην πράξη

ΜΑΘΗΜΑ 12ο

Ασκήσεις σε ελεύθερες χορδές στο στεριανό λαούτο

- Διάγραμμα αξιών
- Ανάλυση ρυθμού

Εικόνα 11: Περιγραφή ενότητων 9-12

Οι ενότητες 13 έως 16 περιελάμβαναν θεωρία σχετικά με το πώς «διαβάζονται» διάφορα σημεία στη μουσική όπως για παράδειγμα οι παύσεις, καθώς και διάφορες ασκήσεις (εικόνα 12).

ΜΑΘΗΜΑ 13ο + ⚙

Στη μουσική απαιτούνται κι άλλα σημεία για να μάθουμε να διαβάζουμε σωστά

- Παύσεις
- στιγμή διαρκείας
- σύζευξη διαρκείας
- τρίηχο...

Για να δούμε ποιος είναι ο ρόλος τους:

ΜΑΘΗΜΑ 14ο + ⚙

Η κλίμακα και ο τρόπος που δομείται η συγχορδία

- Το συγκερασμένο σύστημα
- Το ασυγκέραστο σύστημα

ΜΑΘΗΜΑ 15ο + ⚙

Οι νότες αλλάζουν.....

- Η ταστιέρα στο στεριανό λαούτο
- Η ταστιέρα στο κρητικό λαούτο

ΜΑΘΗΜΑ 16ο + ⚙

Ασκήσεις ανάβασης και κατάβασης πάνω στην ταστιέρα του στεριανού λαούτου

Ασκήσεις μελωδίας στις αξίες:

- ολοκλήρων
- μισών
- τετάρτων
- ογδών

Εικόνα 11: Περιγραφή ενότητων 13-16

Οι ενότητες 17 έως 20 περιελάμβαναν διδακτικό υλικό σχετικά με τις συγχορδίες και τις μελωδικές γραμμές (εικόνα 12).

ΜΑΘΗΜΑ 17ο

Η δομή των συγχορδιών μέσα από παραδείγματα

- Μείζονες
- Ελάσσονες

ΜΑΘΗΜΑ 18ο

Μια πρώτη μελωδική γραμμή

Κάνε τη δική σου αρχή...
Κάλαντα Χριστουγέννων

ΜΑΘΗΜΑ 19ο

Κάλαντα Κέρκυρας
Μια μικρή μελωδική γραμμή

ΜΑΘΗΜΑ 20ο

Επιστροφή στις συγχορδίες

Στη δομή και την ανάλυσή τους
Οι κατηγορίες που θα μελετηθούν:

- Μείζων
- Ελάσσων
- Ελαττωμένη
- Αυξημένη
- Μεθ' εβδόμης
- Αχαρακτήριστη

Εικόνα 12: Περιγραφή ενότητων 17-20

Οι ενότητες 21 έως 24 θεωρία σχετικά με το μουσικό ρυθμό, τον συγχορδιακό κύκλο, τη ρυθμική αγωγή και την προέλευση της μελωδίας, ενώ υπήρχαν και διάφορες ασκήσεις που έπρεπε να εκτελέσουν οι μαθητές (εικόνα 13).

Εικόνα 13: Περιγραφή ενότητων 21-24

Οι ενότητες 25 έως 27 περιελάμβαναν θεωρία σχετικά με την μελωδική γραμμή και τα είδη που απαντώνται σε διάφορες περιοχές του ελληνισμού (εικόνα 14).

ΜΑΘΗΜΑ 25ο + -

Ύμνος της χαράς
Μελωδική γραμμή

ΜΑΘΗΜΑ 26ο + -

"Από ξένο τόπο"
Μικρασιάτικη μελωδική γραμμή
Συγχορδιακός κύκλος

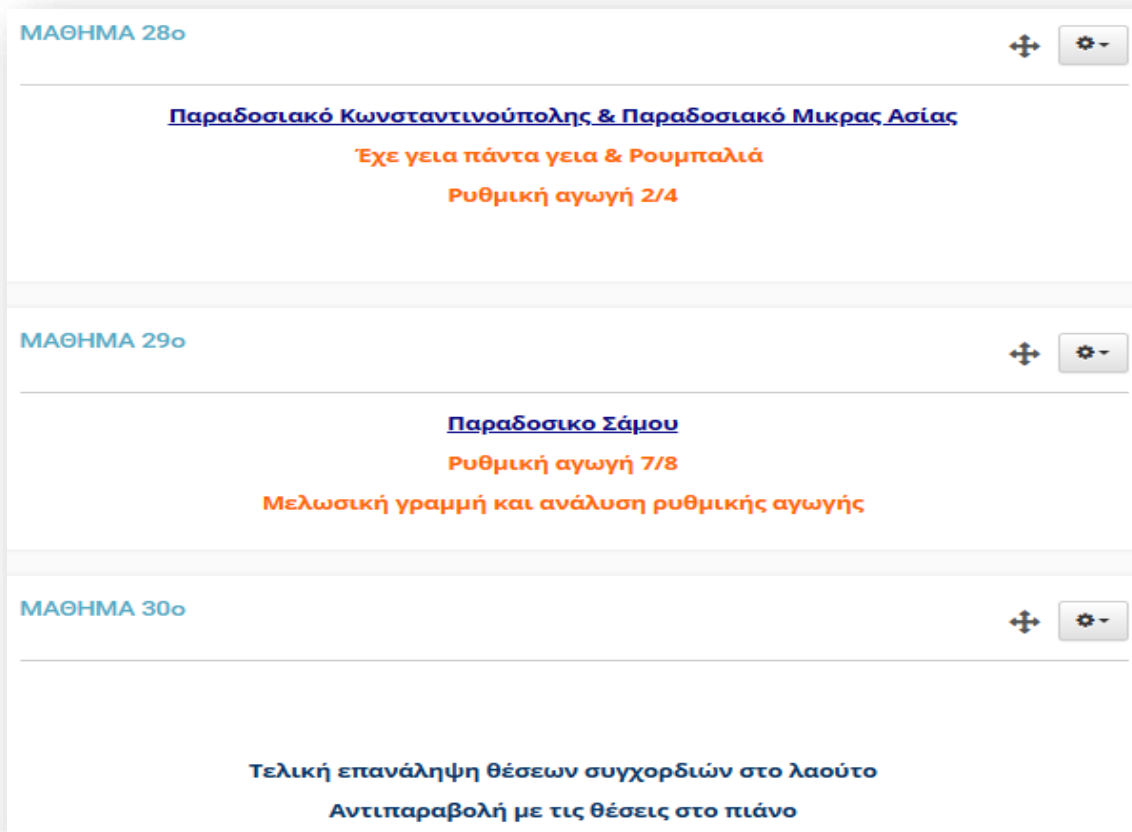
ΜΑΘΗΜΑ 27ο + -

Καπετάν Μητρούσης

- Η δυναμική παρουσία του όπως αυτή παρουσιάζεται στη σελίδα της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης των Σερρών
- Η μελωδική γραμμή σε ρυθμό 3/4 που περιγράφει το ένδοξο παρελθόν του

Εικόνα 14: Περιγραφή ενότητων 25-27

Τέλος, οι ενότητες 28 έως 30 περιελάμβαναν διδακτικό υλικό σχετικά με την ρυθμική αγωγή, την μελωδική γραμμή και τις συγχορδίες του μουσικού οργάνου του λαούτου (εικόνα 15).

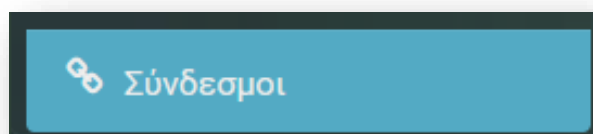

Εικόνα 15: Περιγραφή ενότητων 28-30

5.3. Δημιουργία συνδέσμων

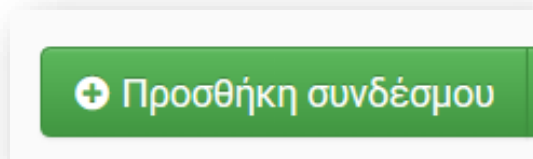
Οι σύνδεσμοι έχουν χρησιμοποιηθεί στα περισσότερα μαθήματα καθώς παρέχουν τη δυνατότητα στους μαθητές να αποκτήσουν μια παράλληλη πηγή πληροφόρησης.

Η ανάρτηση των συνδέσμων γίνεται με σχετική επιλογή από τα ενεργά εργαλεία της πλατφόρμας και πιο συγκεκριμένα από το πεδίο «σύνδεσμοι» (εικόνα 16).

Εικόνα 16: Επιλογή συνδέσμων από το μενού της πλατφόρμας

Στη συνέχεια γίνεται επιλογή από το πεδίο «προσθήκη συνδέσμου» (εικόνα 17)

Εικόνα 17: Επιλογή για προσθήκη συνδέσμων από το μενού της πλατφόρμας

Στο πεδίο αυτό επισυνάπτεται ο σύνδεσμος στη γραμμή URL. Ακολουθεί η υποσημείωση του ονόματος του συνδέσμου και η περιγραφή του περιεχομένου. Τέλος, εφόσον ο σχεδιαστής εκπαιδευτικός έχει καταλήξει στο πως θα ομαδοποιήσει το εκπαιδευτικό υλικό, επιλέγει την σχετική κατηγορία (εικόνα 18).

Οργανολογία "Λαούτο" - Α' Γυμνασίου
Σύνδεσμοι

Προσθήκη συνδέσμου

URL:

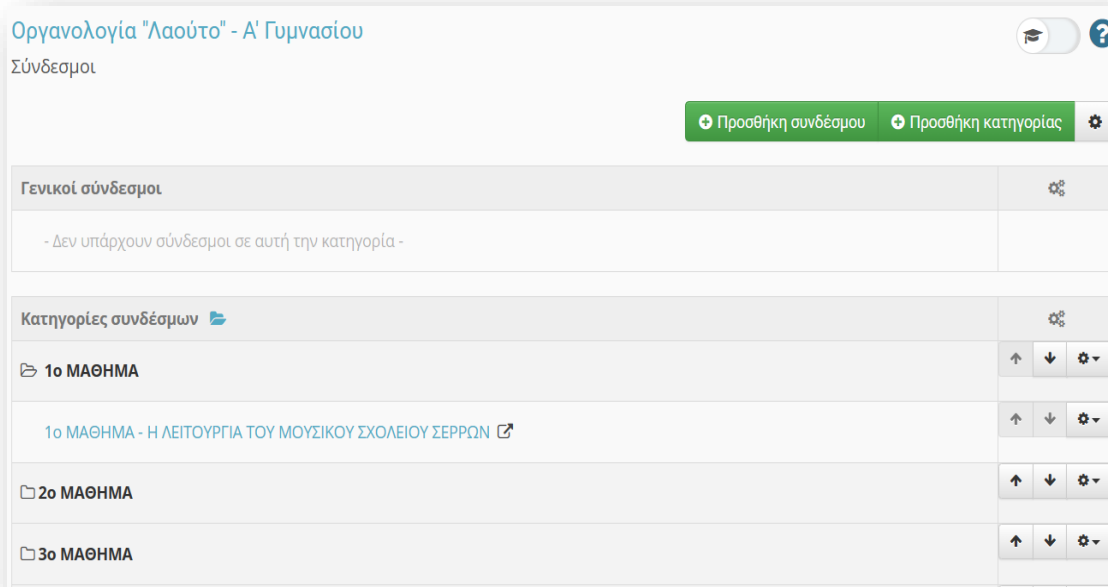
Όνομα συνδέσμου:

Περιγραφή:
Powered by tinymce 0 words

Κατηγορία:

Εικόνα 18: Κατηγοριοποίηση υλικού

Στην προκειμένη περίπτωση έχουν δημιουργηθεί κατηγορίες για κάθε μάθημα έτσι ώστε να εντάσσονται ένας ή περισσότεροι σύνδεσμοι για το ίδιο μάθημα στο αντίστοιχο πεδίο. Ενδεικτική είναι η εικόνα 19 που αποτυπώνει το περιεχόμενο της κατηγορίας του πρώτου μαθήματος.

Εικόνα 19: Κατηγοριοποίηση υλικού 1^{ου} μαθήματος

5.4. Δημιουργία πολυμέσων

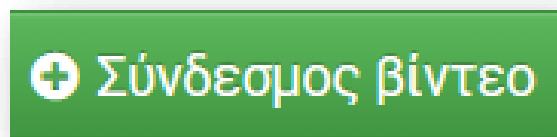
Η ίδια λογική αναπτύχθηκε και σε ότι αφορά τα πολυμέσα. Ομοίως έχουν χρησιμοποιηθεί στα περισσότερα μαθήματα καθώς τα οπτικοακουστικά παραδείγματα βοηθούν ιδιαίτερα στα μουσικολογικά μαθήματα.

Για την ανάρτηση των πολυμέσων επιλέχθηκε το σχετικό πεδίο «πολυμέσα» από τα ενεργά εργαλεία του μενού της πλατφόρμας (εικόνα 20).

Εικόνα 20: Επιλογή πολυμέσων από το μενού της πλατφόρμας

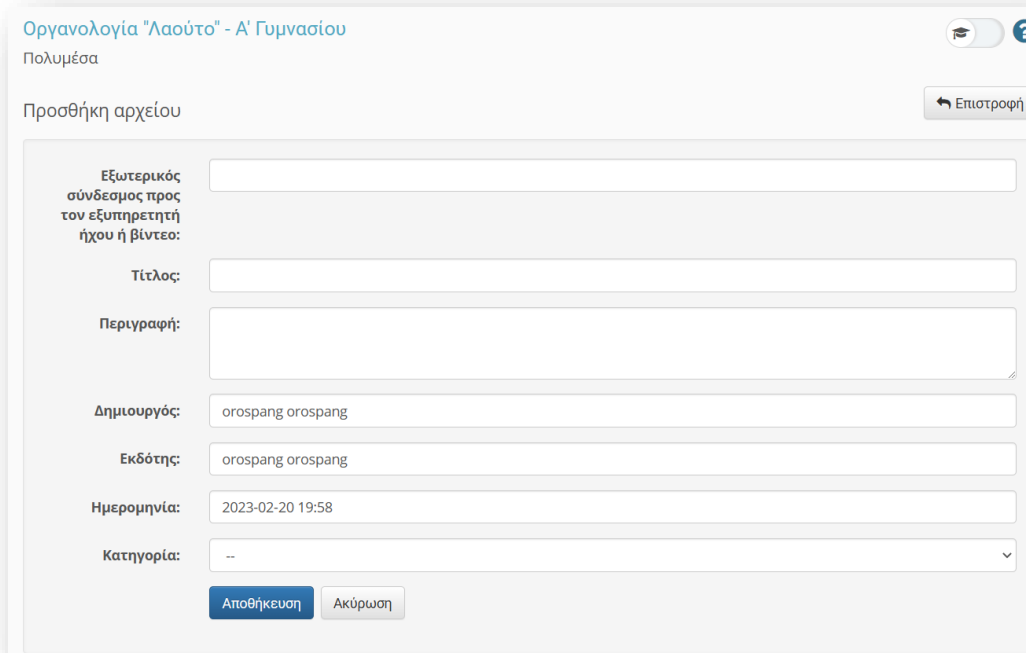
Στη συνέχεια επιλέχθηκε το πεδίο «σύνδεσμος βίντεο» (εικόνα 21)

Εικόνα 21: Επιλογή συνδέσμων βίντεο από το μενού της πλατφόρμας

Στο πεδίο «εξωτερικός σύνδεσμος» επιλέχθηκε το οπτικοακουστικό υλικό που έπρεπε να αναρτηθεί και ονοματοδοθήθηκε, ενώ υπήρχε η δυνατότητα σύντομης περιγραφής με κάποια επιπλέον στοιχεία.

Τέλος, σε ότι αφορά την κατηγορία το υλικό ενσωματώθηκε στο αντίστοιχο μάθημα στο οποίο εντάχθηκε (εικόνα 22).

Οργανολογία "Λαούτο" - Α' Γυμνασίου
Πολυμέσα

Προσθήκη αρχείου Επιστροφή

Εξωτερικός σύνδεσμος προς τον εξηρηρητηή ήχου ή βίντεο:

Τίτλος:

Περιγραφή:

Δημιουργός: orospang orospang

Εκδότης: orospang orospang

Ημερομηνία: 2023-02-20 19:58

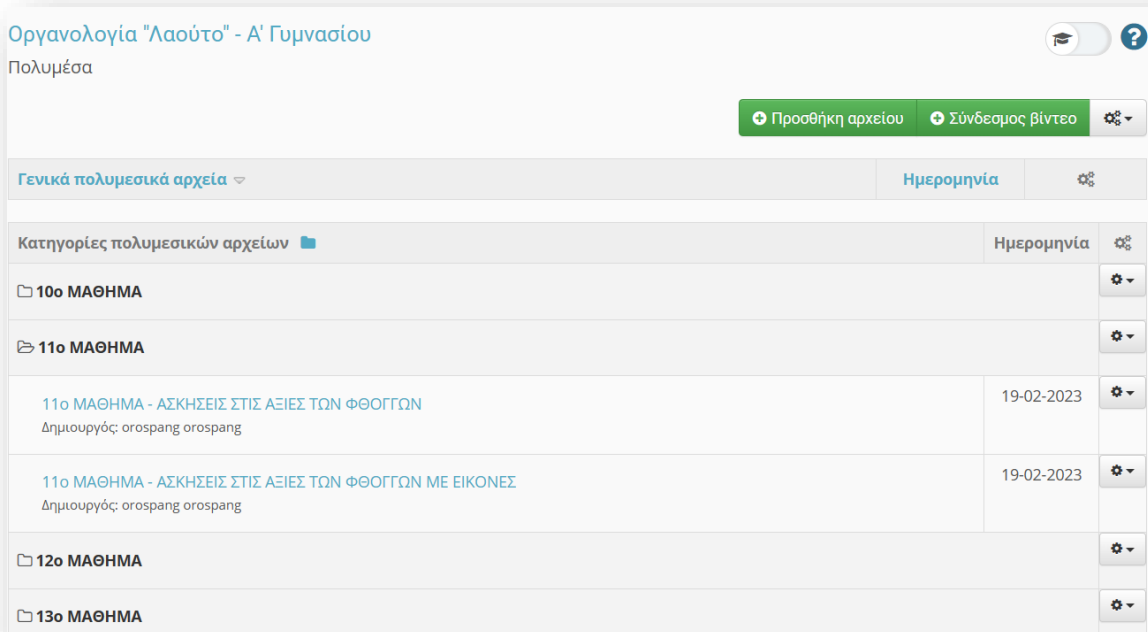
Κατηγορία: --

Αποθήκευση Ακύρωση

Εικόνα 22: Διαδικασία ενσωμάτωσης βίντεο

Στην προκειμένη περίπτωση έχουν δημιουργηθεί κατηγορίες για κάθε μάθημα έτσι ώστε να εντάσσονται ένα ή περισσότερα πολυμέσα για το ίδιο μάθημα στο αντίστοιχο πεδίο.

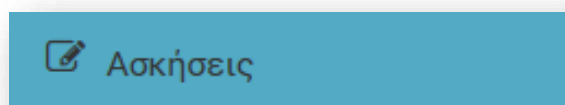
Ενδεικτική είναι η εικόνα 23 που αποτυπώνει το περιεχόμενο της κατηγορίας του ενδέκατου μαθήματος που περιλαμβάνει δύο αρχεία πολυμέσων.

Εικόνα 23: Ενσωμάτωση πολυμέσων στο 10^ο και 11^ο μάθημα

5.5. Δημιουργία ασκήσεων

Οι ασκήσεις χρησιμοποιήθηκαν στο μεγαλύτερο μέρος των μαθημάτων. Για την ανάρτησή τους γίνεται μετάβαση στα ενεργά πολυμέσα με τον τίτλο «ασκήσεις» (εικόνα 24)

Εικόνα 24: Επιλογή ασκήσεων από το μενού της πλατφόρμας

Ανοίγοντας το πεδίο ασκήσεις γίνεται μετάβαση στην αντίστοιχη σελίδα και επιλέγοντας «νέα άσκηση» παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας της άσκησης (εικόνα 25).

+ Νέα Άσκηση

Εικόνα 24: Διαδικασία δημιουργίας νέας άσκησης

Στη συγκεκριμένη περίπτωση προστέθηκαν ασκήσεις ανά μάθημα (εικόνα 25).

Χαρτοφυλάκιο / Οργανολογία "Λαούτο" - Α' Γυμνασίου / Ασκήσεις

Οργανολογία "Λαούτο" - Α' Γυμνασίου

Ασκήσεις

Εμφάνισε 10 αποτελέσματα

Αναζήτηση...

Όνομα Άσκησης	Στοιχεία άσκησης	Αποτελέσματα	
30ο ΜΑΘΗΜΑ	Έναρξη: 21-02-2023 00:17 Διάρκεια: 15 λεπτά	—	⚙️
29ο ΜΑΘΗΜΑ	Έναρξη: 21-02-2023 00:13 Διάρκεια: 10 λεπτά	—	⚙️
28ο ΜΑΘΗΜΑ	Έναρξη: 21-02-2023 00:11 Διάρκεια: 10 λεπτά	—	⚙️
27ο ΜΑΘΗΜΑ	Έναρξη: 21-02-2023 00:07 Διάρκεια: 10 λεπτά	—	⚙️

Εικόνα 25: Ενσωμάτωση ασκήσεων στα μαθήματα 27-30

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της διαδικασίας ενσωμάτωσης των νέων ασκήσεων είναι αυτές που δημιουργήθηκαν για τις ανάγκες του 7^{ου} μαθήματος (εικόνα 26).

Ερώτηση: 2

Η εικόνα που βλέπετε είναι το πεντάγραμμο

Απάντηση		Σχόλιο
☒	Σωστό (Βαθμολογία: 20.00)	
☐	Λάθος (Βαθμολογία: 0.00)	

Βαθμολογία ερώτησης: 20

Ερώτηση: 3

Οι νότες που γράφονται στις γραμμές είναι οι:

Βαθμολογία ερώτησης: 20

Ερώτηση: 4

Οι νότες που γράφονται στα διαστήματα είναι οι:

Βαθμολογία ερώτησης: 20

Ερώτηση: 5

Οι νότες γράφονται πάνω και κάτω από το πεντάγραμμο

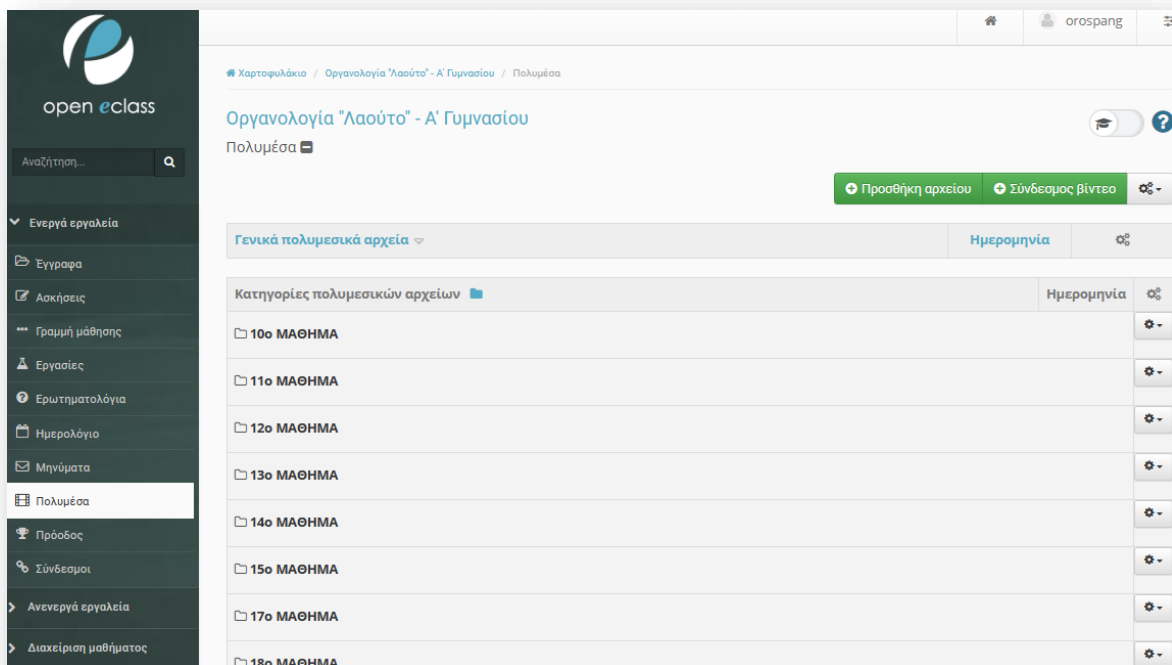
Απάντηση		Σχόλιο
☒	Σωστό (Βαθμολογία: 50.00)	
☐	Λάθος (Βαθμολογία: 0.00)	

Εικόνα 26: Ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο 7^ο μάθημα

5.6. Ανάρτηση video - σχετικό με τα πολυμέσα

Λαμβάνοντας υπόψη την γενική παραδοχή, αλλά και τα προσωπικά επαγγελματικά βιώματα της εκπαιδευτικού συγγραφέα της μελέτης, ότι η παρακολούθηση της πορείας των μαθητών με παιδιά της ηλικίας τους λειτουργεί τις περισσότερες φορές μέσα στο πλαίσιο του ενθουσιασμού και επιφέρει θετικά αποτελέσματα, για τη βιντεοσκόπηση μαθημάτων και τη συνακόλουθη ανάρτησή τους στη σελίδα της εργασίας επιλέχθηκαν μαθητές του Μουσικού Σχολείου Σερρών. Οι λήψεις πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του Σχολείου κατόπιν έγγραφης άδειας των κηδεμόνων τους.

Για την ανάρτηση των παραπάνω δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν και πάλι τα πολυμέσα από τα ενεργά εργαλεία (εικόνα 27).

Εικόνα 27: Επιλογή ενσωμάτωσης πολυμέσων από το μενού της πλατφόρμας

Αφού επιλέχθηκε το πεδίο «πολυμέσα» έγινε «προσθήκη αρχείου» και ένταξη του οπτικοακουστικού υλικού στην κατηγορία του αντίστοιχου μαθήματος. Έτσι «ανοίγοντας» το μάθημα ο χρήστης μπορεί να παρακολουθήσει, εκτός από το οπτικοακουστικό υλικό (video) που επιλέχθηκε με τη διαδικασία της σύνδεσης και το αντίστοιχο με τη λήψη που έγινε με τους μαθητές (εικόνα 28).

4ο ΜΑΘΗΜΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΕΡΡΩΝ Δημιουργός: orosrang orosrang	21-02-2023	⚙️
4ο ΜΑΘΗΜΑ - ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΟΥ Δημιουργός: orosrang orosrang	19-02-2023	⚙️

Εικόνα 28: Ενσωμάτωση πολυμέσων στο 4^ο μάθημα

5.7. Σχεδιασμός και περιεχόμενα μαθημάτων

Όπως προαναφέρθηκε, η πλατφόρμα σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη την ετήσια διδακτέα ύλη. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκαν 30 μαθήματα τα οποία δομήθηκαν με αρχεία κειμένου και πολυμέσα, με συνδέσμους και ασκήσεις καθώς και με οπτικοακουστικό υλικό, εκτιμώντας ότι με αυτό τον τρόπο θα μεγιστοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών.

Τα περιεχόμενα της πλατφόρμας για το σύνολο των 30 μαθημάτων αποτυπώνονται στους πίνακες που ακολουθούν, διαχωρισμένοι (για λόγους καλής προβολής) ανά πεντάδες (πίνακες 1 έως 60. Η γενική εικόνα που συμπεριλαμβάνει το συνολικό αριθμό τους είναι η ακόλουθη:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
	PDF				ΠΑΙΧΝΙΔΙ	
30	30	27	32	28	12	19

Εικόνα 29: Συνολικός αριθμός

Πίνακας 1: Περιεχόμενα μαθημάτων 1 έως 5

ΜΑΘΗ- ΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ PDF	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΠΑΙΧΝΙΑ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
1 ^ο	Σας καλωσορίζουμε στο Μουσικό Σχολείο Σερρών Σας παρουσιάζουμε τις κατηγορίες των μαθημάτων που θα γνωρίσετε ανάμεσα στη γενική και τη μουσική παιδεία Καλή σχολική χρονιά!!!	Καλωσορίσατε στο Μουσικό Σχολείο Σερρών	Γνωριμία με το Μουσικό Σχολείο Σερρών	Γνωριμία με το Μουσικό Σχολείο	Άσκηση κατηγοριοποίησης των μαθημάτων		ΘΑ ΠΡΟΣΤΕ- ΘΟΥΝ
2 ^ο	Στο μάθημα αυτό θα παρακολουθήσουμε τον τρόπο που θα εργαστούμε στο διδακτικό μας χρόνο σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του Υπουργείου Παιδείας	Η δομή των μαθημάτων		Χρονοδιάγραμμα μαθημάτων	Άσκηση περιεχομένου		
3 ^ο	Στο Μουσικό Σχολείο μπορείς να διδαχθείς ένα όργανο παραδοσιακής ή κλασικής μουσικής Στην πρώτη κατηγορία ανήκει το λαούτο Ας το γνωρίσουμε καλύτερα ξεκινώντας από την παρουσίαση των συγγενικών του οργάνων	Τα συγγενικά όργανα του λαούτου	Ταξίδια με το ούτι Πολίτικο λαούτο Αναγεννησιακό λαούτο Στεριανό - κρητικό λαούτο	Τα στοιχεία των συγγενικών οργάνων του λαούτου	Άσκηση επιλογής των συγγενικών οργάνων του λαούτου	Τα είδη της μουσικής μέσα από ένα παιχνίδι	
4 ^ο	Τα μέρη του οργάνου ως προς την κατασκευή του Η ονομασία και ο ρόλος του κάθε τμήματος	Τα οργανολογικά μέρη του λαούτου	Στιγμιότυπα του λαούτου	Η οικογένεια του λαούτου	Άσκηση αναγνώρισης των τμημάτων του λαούτου		Τα μέρη του οργάνου
5 ^ο	Στο σημερινό μάθημα θα έρθουμε πιο κοντά στη φύση γιατί θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας στα μέρη του οργάνου στα ξύλα που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τους	Η κατασκευή του λαούτου	Η κατασκευή του κρητικού λαούτου	Πληροφορίες κατασκευής από την πύλη των οργανοποιών	Άσκηση για την κατασκευή του οργάνου	Ελληνικά παραδοσιακά όργανα	

Πίνακας 2: Περιεχόμενα μαθημάτων 6 έως 10

ΜΑΘΗ- ΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ PDF	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΠΑΙΧΝΙΔΙ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
6 ^ο	Το λαούτο στα χέρια των μαθητών Η σωστή τοποθέτηση του ηχείου Η σωστή στάση του σώματος	Το λαούτο στα χέρια των μαθητών	Οδηγίες σωστής τοποθέτησης		Άσκηση για το σωστό κράτημα στο λαούτο		
7 ^ο	Το λαούτο στα χέρια των μαθητών Σωστή στάση του σώματος Το κράτημα της πέννας Ο ρόλος τους στην παραγωγή του ήχου	Ο ρόλος της σωστής χρήσης του οργάνου στην παραγωγή του ήχου	Το ηχοχρώμα του λαούτου		Άσκηση συσχέτισης πέννας και ηχοχρώματος		Η χρήση της πέννας
8 ^ο	Στεριανό λαούτο Οι χορδές Το κούρδισμά του Τα λατινικά γράμματα που αντιστοιχούν σε κάθε χορδή	Το κούρδισμα και οι νότες στο λαούτο	Οι νότες και η μουσική κλίμακα	Ο ρόλος της κλίμακας Η κλίμακα στη μουσική με παραδείγματα	Άσκηση για το κούρδισμα στο στεριανό λαούτο	Βρες τα ονόματά τους στις νότες και τα ονόματά τους μέσα από ένα παιχνίδι	Το κούρδισμα του λούτου
9 ^ο	Στοιχεία θεωρίας Εισαγωγή στο πεντάγραμμα και το ρόλο του στη μουσική Ο ρόλος της ανάγνωσης και της γραφής στο σύστημα αυτό Η τοποθέτηση των φθόγγων	Η μουσική γραφή στο πεντάγραμμα	Το πεντάγραμμα και οι νότες	Το πεντάγραμμα και το κλειδί του σολ Βρίσκοντας μια θέση στο πεντάγραμμα	Άσκηση αναγνώρισης των φθόγγων στο πεντάγραμμα	Αντιστοιχίσε τις σωστές νότες στο πεντάγραμμα μέσα από ένα παιχνίδι	
10 ^ο	Η έννοια της αξίας στη μουσική ανάγνωση και γραφή Ο ρόλος της στη μουσική πράξη	Η έννοια της αξίας στη μουσική	Οι νότες σε μία μουσική σκάλα	Οι νότες ο ήχος και η συχνότητα	Άσκηση για την κατανόηση της αξίας στη μουσική	Βρες το ταίρι, αξίες φθόγγοι μέσα από ένα παιχνίδι	Οι αξίες μέσα από παραδείγματα στο λαούτο

Πίνακας 3: Περιεχόμενα μαθημάτων 11 έως 15

ΜΑΘΗ- ΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ PDF	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΠΑΙΧΝΙΔΙ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
11°	Ασκήσεις ρυθμικής αγωγής με αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα Η αξία στη μουσική Ο ρυθμός στην πράξη	Οι αξίες στη μουσική	Αξίες φθογοσήμων	Παρακολουθώντας ρυθμικά παραδείγματα Παίζουμε με τις αξίες	Άσκηση κατανόησης των αξιών	Κρυπτόλεξο για μουσικές αξίες μέσα από ένα παιχνίδι	
12°	Ασκήσεις σε ελεύθερες χορδές στο στεριανό λαούτο Διάγραμμα αξιών Ανάλυση ρυθμού	Οι ελεύθερες χορδές στο στεριανό και το κρητικό λαούτο	Καμπάνες σε ελεύθερες χορδές	Το κούρδισμα στο λαούτο	Άσκηση συσχέτισης αξιών σε ελεύθερες χορδές	Παιχνίδι: σπάσε τα μαλάκια με τους σωστούς φθόγγους	
13°	Στη μουσική απαιτούνται κι άλλα σημεία για να μάθουμε να διαβάζουμε σωστά Παύσεις στιγμή διαρκείας σύζευξη διαρκείας τρίηχο... Για να δούμε ποιος είναι ο ρόλος τους;	Νέα σύμβολα στη μουσική ανάγνωση	Τα νέα μουσικά σύμβολα στη θεωρία της μουσικής	Αναλυτική παρουσίαση των συμβόλων	Άσκηση κατανόησης των συμβόλων στη μουσική γραφή		
14°	Η κλίμακα και ο τρόπος που δομείται η συγχορδία Το συγκερασμένο σύστημα Το ασυγκέραστο σύστημα	Τα δύο συστήματα της μουσικής	Δομή της κλίμακας	Τόνος και ημιτόνιο στην κλίμακα	Άσκηση για την κατανόηση των βαθμίδων στη μουσική	Πέταξε στις σωστές νότες μέσα από ένα παιχνίδι	
15°	Οι νότες αλλάζουν..... Η ταστιέρα στο στεριανό λαούτο Η ταστιέρα στο κρητικό λαούτο	Η ταστιέρα του λαούτου	Παρακολουθώντας τις κινήσεις ενός μικρού μαθητή	Οι νότες και οι συγχορδίες στο κρητικό λαούτο	Άσκηση κατανόησης των φθόγγων στην ταστιέρα		Οι νότες πάνω στην ταστιέρα

Πίνακας 4: Περιεχόμενα μαθημάτων 16 έως 20

ΜΑΘΗ- ΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ PDF	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ – ΠΑΙΧΝΙΑ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
16°	<p>Ασκήσεις ανάβασης και κατάρβασης πάνω στην ταστιέρα του στεριανού λαούτου</p> <p>Ασκήσεις μελωδίας στις αξίες: ολοκλήρων μισών τετάρτων ογδόων</p>	<p>Τοποθέτηση πάνω στην ταστιέρα του στεριανού λαούτου</p>				<p>ΤΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΜΕΣΑ ΣΕ ΤΗΝ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟ</p>	
17°	<p>Η δομή των συγχορδιών μέσα από παραδείγματα Μείζονες Ελάσσονες</p>	<p>Ο χαρακτήρας των συγχορδιών</p>	<p>Τα είδη των συγχορδιών</p>	<p>Οι βαθμίδες και η δομή των συγχορδιών</p>	<p>Άσκηση κατανόησης των συγχορδιών</p>	<p>Χτύπα τις νότες στις γραμμές</p>	<p>Η δομή των συγχορδιών</p>
18°	<p>Μια πρώτη μελωδική γραμμή Κάνε τη δική σου αρχή... Κάλαντα Χριστουγέννων</p>	<p>Κάλαντα Χριστουγέννων</p>	<p>Κάλαντα Χριστουγέννων</p>	<p>Λίγα λόγια για τα κάλαντα Χριστουγέννων</p>			<p>Κάλαντα Χριστουγέννων</p>
19°	<p>Κάλαντα Κέρκυρας Μια μικρή μελωδική γραμμή</p>	<p>Κάλαντα Χριστουγέννων Κέρκυρας</p>	<p>Κάλαντα Χριστουγέννων Κέρκυρας</p>	<p>Περιγραφή υλικού για τα Κάλαντα Χριστουγέννων Κέρκυρας</p>	<p>Άσκηση κατανόησης της χρήσης των συγχορδιών</p>	<p>Επιλέξτε τις βαθμίδες</p>	<p>Κάλαντα Χριστουγέννων Κέρκυρας</p>
20°	<p>Επιστροφή στις συγχορδίες Στη δομή και την ανάλυσή τους Οι κατηγορίες που θα μελετηθούν:</p> <p>Μείζων Ελάσσων Ελαττωμένη Αυξημένη Μεθ' εβδόμης Αχαρακτήριστη</p>	<p>Τα είδη και οι συμβολισμοί των συγχορδιών</p>	<p>Θεωρητικά στοιχεία συγχορδιών Βασικές συγχορδίες και ανάλυση δομής</p>	<p>Οι συμβολισμοί των συγχορδιών</p>	<p>Άσκηση για την κατανόηση της ανάγνωσης των συγχορδιών</p>	<p>Τα διαστήματα στη μουσική</p>	

Πίνακας 5: Περιεχόμενα μαθημάτων 21 έως 25

ΜΑΘΗ- ΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ PDF	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜ ΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΠΑΙΧΝΙΑΙ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
21°	Ο ρυθμός στη μουσική και στην καθημερινότητα του ανθρώπου Η ρυθμική αγωγή με παραδείγματα ο ρόλος του μετρονόμου	Ο ρυθμός στη ζωή μας και στη μουσική	Ο ρυθμός σαν ένα παιχνίδι Ο ρυθμός σ'ένα διασκεδαστικό video Ο ρυθμός και ο μετρονόμος	Ο ρυθμός στη ζωή μας	Άσκηση για την κατανόηση της έννοιας του ρυθμού		
22°	Μενεξέδες και ζουμπούλια Μελωδική γραμμή και ακρόαση πολλών και διαφορετικών εκτελέσεων Λίγα λόγια για την προέλευση της μελωδίας	Νέα σύμβολα στη μουσική γραφή	Παρακολούθησε την ανάπτυξη της μελωδικής γραμμής 1 Παρακολούθησε την ανάπτυξη της μελωδικής γραμμής 2 Παρακολούθησε την ανάπτυξη της μελωδικής γραμμής 3 Παρακολούθησε την ανάπτυξη της μελωδικής γραμμής 4	Μενεξέδες και ζουμπούλια προέλευση	Άσκηση για την κατανόηση νέων συμβόλων στη μουσική ανάγνωση		
23°	Μενεξέδες και ζουμπούλια Συγχορδιακός κύκλος	Μενεξέδες και ζουμπούλια Ανάλυση συγχορδιακού κύκλου	Ας προσέξουμε τη συνοδεία	Οι εκδοχές της προέλευσης	Άσκηση κατανόησης του συγχορδιακού κύκλου		Μενεξέδες και ζουμπούλια
24°	Μαζεμένος Μελωδική γραμμή σε ρυθμό 2/4 Ασκήσεις μελωδίας και συνοδείας	Χασάπικος από τη Μυτιλήνη	Παρακολούθησε την ανάπτυξη της μελωδικής γραμμής 1 Συνοδεύουμε παιδιά της ηλικίας μας από απόσταση		Άσκηση κατανόησης για τη συνοδεία στο χασάπικο Μυτιλήνης		Μαζεμένος
25°	Ύμνος της χαράς Μελωδική γραμμή	Ο ύμνος της χαράς	Ύμνος στη χαρά	Ύμνος στη χαρα ερμηνεία 1 Ύμνος στη χαρα ερμηνεία 2	Άσκηση κατανόησης για τη μελωδία του ύμνου της χαράς		

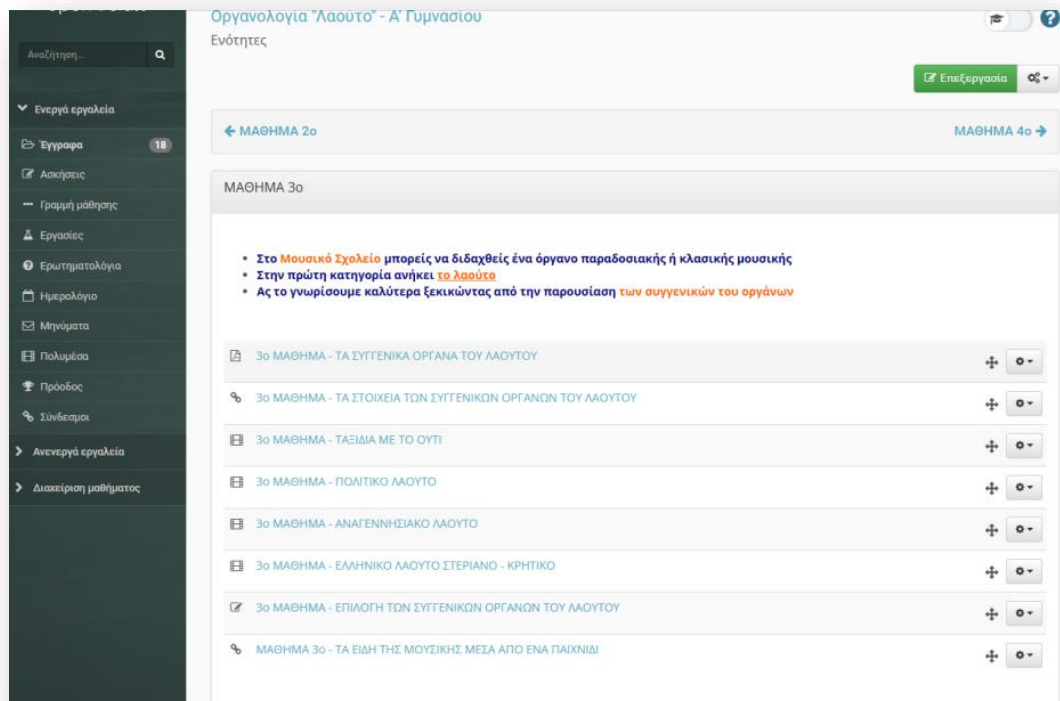
Πίνακας 6: Περιεχόμενα μαθημάτων 26 έως 30

ΜΑΘΗ- ΜΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ PDF	ΠΟΛΥΜΕΣΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΠΑΙΧΝΙΑ	VIDEO ΜΑΘΗΤΗ
26°	"Από ξένο τόπο" Μικρασιάτικη μελωδική γραμμή Συγχορδιακός κύκλος	Από ξένο τόπο	Μελωδική γραμμή	Από ξένο τόπο ερμηνεία 1 Από ξένο τόπο ερμηνεία 2	Άσκηση για την κατανόηση της μελωδικής γραμμής		
27°	Καπετάν Μητρούσης Η δυναμική παρουσία του όπως αυτή παρουσιάζεται στη σελίδα της Λημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης των Σερρών Η μελωδική γραμμή σε ρυθμό 3/4 που περιγράφει το ένδοξο παρελθόν του	Καπετάν Μητρούσης	Μητρούσης Καπετάνιος	Ιστορικά στοιχεία	Άσκηση για την κατανόηση του ιστορικού τραγουδιού		
28°	Παραδοσιακό Κωνσταντινούπολης & Παραδοσιακό Μικράς Ασίας Έχε γεια πάντα γεια & Ρουμπαλιά Ρυθμική αγωγή 2/4	Παραδοσιακό Κων/πόλης και Μικράς Ασίας	Παραδοσιακό Κων/πολης Παραδοσιακό Μικράς Ασίας	Παραδοσιακό Κων/πολης ερμηνεία Παραδοσιακό Μικράς Ασίας ερμηνεία	Άσκηση για την κατανόηση των παραδοσιακών τραγουδιών της πόλης		
29°	Παραδοσιακό Σάμου Ρυθμική αγωγή 7/8 Μελωδική γραμμή και ανάλυση ρυθμικής αγωγής	Παραδοσιακό της Σάμου	Παραδοσιακό Σάμου	Παραδοσιακό Σάμου ερμηνεία	Άσκηση για την κατανόηση της μελωδικής γραμμής στο παραδοσιακό της Σάμου		
30°	Τελική επανάληψη θέσεων συγχορδιών στο λαούτο Αντιπαράβολή με τις θέσεις στο πιάνο	Πίνακες συγχορδιών στις χορδές και στα πλήκτρα			Άσκηση για την κατανόηση των θέσεων των συγχορδιών		

5.8. Χρήση της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης

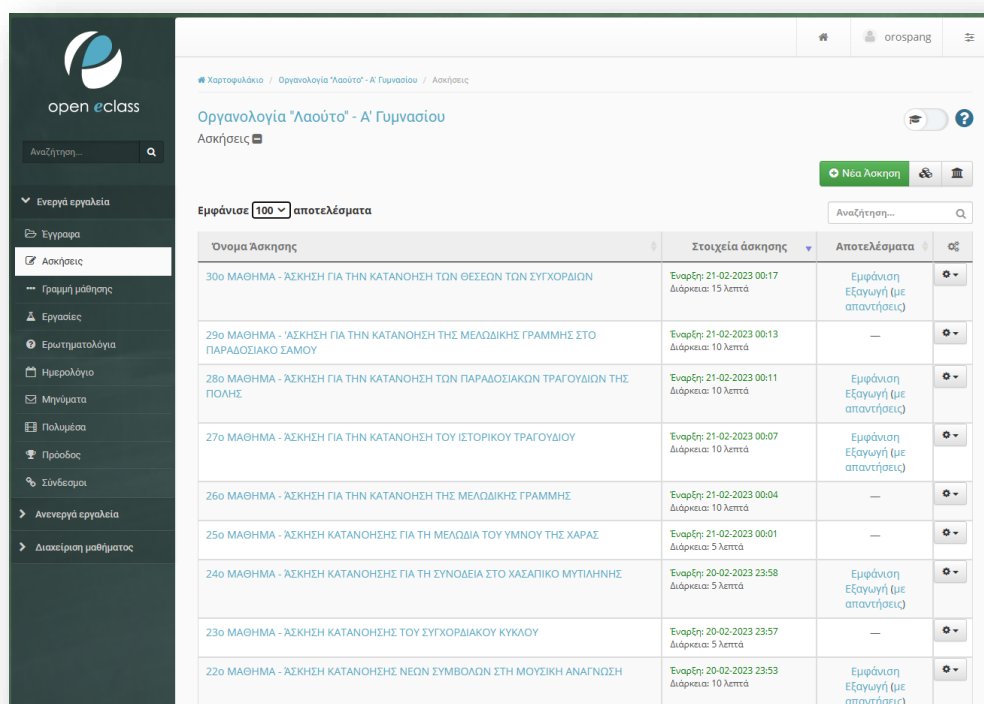
Η είσοδος του χρήστη στην πλατφόρμα, η οποία βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://83.212.59.112/projects/eclass>, γίνεται με τους κωδικούς που του αποστέλλονται με την εγγραφή του στο μάθημα.

Αμέσως μετά την είσοδο του και την επιλογή του μαθήματος, ο χρήστης εισέρχεται σε ένα φιλόξενο περιβάλλον όπου μπορεί άμεσα να δει όλα τα περιεχόμενα του μαθήματος. Για παράδειγμα, με την είσοδο στο τρίτο (3^ο) μάθημα ο μαθητής βλέπει ότι εκτός από το κείμενο μπορεί να συμμετάσχει σε ένα, σχετικό με το διδακτικό περιεχόμενο, παιχνίδι, να λύσει τις ασκήσεις που περιλαμβάνονται στο μάθημα ή να παραπεμφθεί σε διάφορους συνδέσμους (εικόνα 29).

Εικόνα 30: Τα περιεχόμενα του 3^{ου} μαθήματος όπως αποτυπώνονται στην πλατφόρμα

Επιπλέον, από το μενού που υπάρχει αριστερά της σελίδας, ο χρήστης μπορεί να εισέλθει σε όλα τα περιεχόμενα και να ενημερωθεί για τα μαθήματα στα οποία περιλαμβάνονται ασκήσεις προς επίλυση (εικόνα 30).

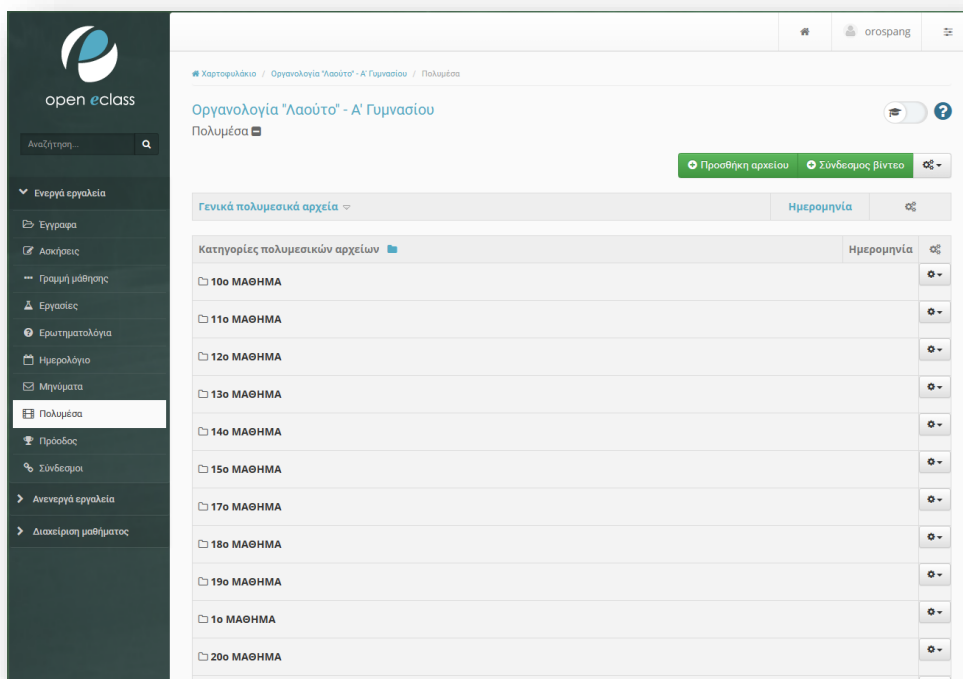

The screenshot shows the 'open eclass' interface. The left sidebar contains navigation options like 'Εργαλεία', 'Εγγραφο', 'Ασκήσεις', 'Γραμμή μάθησης', 'Εργασίες', 'Ερωτηματολόγια', 'Ημερολόγιο', 'Μηνύματα', 'Πολυμέσα', 'Πρόσβαση', 'Σύνδεσμοι', 'Ανεκργά εργαλεία', and 'Διαχείριση μαθήματος'. The main content area displays the course 'Οργανολογία "Λαούτο" - Α' Γυμνασίου' and a list of exercises. The exercises are displayed in a table with columns for 'Όνομα Άσκησης', 'Στοιχεία άσκησης', and 'Αποτελέσματα'.

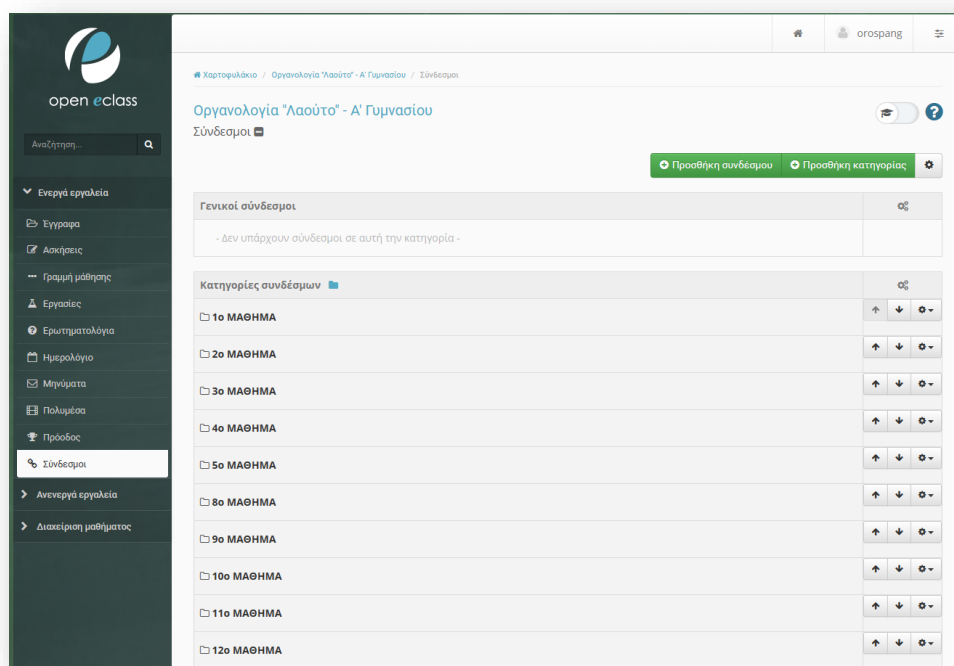
Όνομα Άσκησης	Στοιχεία άσκησης	Αποτελέσματα
30α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΡΑΙΩΝ	Εμφάνιση: 21-02-2023 00:17 Διάρκεια: 15 λεπτά	Εμφάνιση Εξαγωγή (με απαντήσεις)
29α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΩΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΣΑΜΟΥ	Εμφάνιση: 21-02-2023 00:13 Διάρκεια: 10 λεπτά	---
28α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	Εμφάνιση: 21-02-2023 00:11 Διάρκεια: 10 λεπτά	Εμφάνιση Εξαγωγή (με απαντήσεις)
27α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ	Εμφάνιση: 21-02-2023 00:07 Διάρκεια: 10 λεπτά	Εμφάνιση Εξαγωγή (με απαντήσεις)
26α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΩΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	Εμφάνιση: 21-02-2023 00:04 Διάρκεια: 10 λεπτά	---
25α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΩΔΙΑ ΤΟΥ ΥΜΝΟΥ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ	Εμφάνιση: 21-02-2023 00:01 Διάρκεια: 5 λεπτά	---
24α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟ ΧΑΣΑΠΙΚΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	Εμφάνιση: 20-02-2023 23:58 Διάρκεια: 5 λεπτά	Εμφάνιση Εξαγωγή (με απαντήσεις)
23α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΩΡΑΙΑΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ	Εμφάνιση: 20-02-2023 23:57 Διάρκεια: 5 λεπτά	---
22α ΜΑΘΗΜΑ - ΆΣΚΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	Εμφάνιση: 20-02-2023 23:53 Διάρκεια: 10 λεπτά	Εμφάνιση Εξαγωγή (με απαντήσεις)

Εικόνα 31: Το μενού των ασκήσεων στα μαθήματα της πλατφόρμας

Ή να ενημερωθεί για τα μαθήματα που περιλαμβάνουν πολυμέσα (εικόνα 31), και συνδέσμους (εικόνα 32) τους οποίους μπορεί να χρησιμοποιήσει προκειμένου να εμπλουτίσει τις γνώσεις του και να κατανοήσει το αντικείμενο διδασκαλίας.

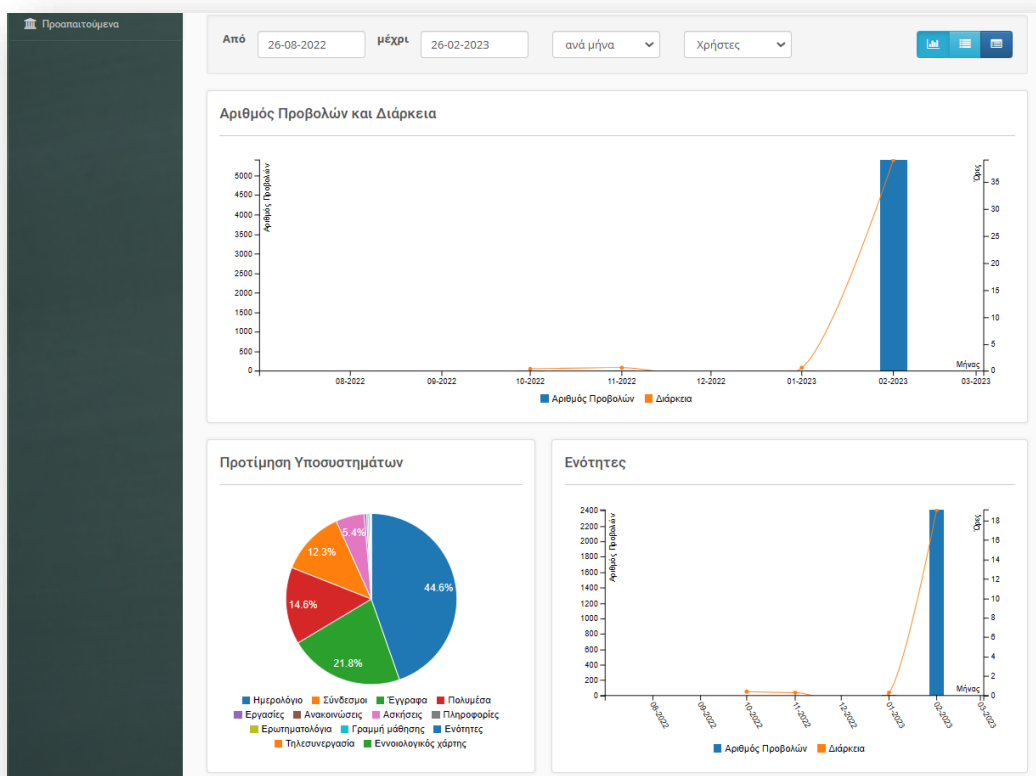

Εικόνα 32: Το μενού των πολυμέσων στα μαθήματα της πλατφόρμας

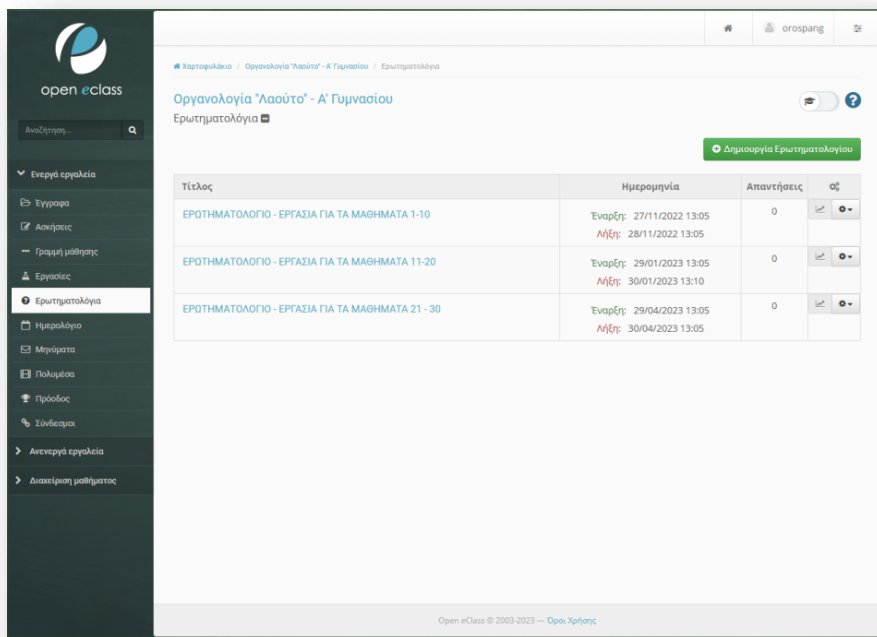
Εικόνα 33: Το μενού των συνδέσμων στα μαθήματα της πλατφόρμας

Ένα από τα ενδιαφέροντα στοιχεία της πλατφόρμας σύγχρονης εκπαίδευσης, που δημιουργήθηκε για το μάθημα του Λαούτου, είναι η δυνατότητα που παρέχει στην εκπαιδευτικό, μέσα από την επιλογή «διαχείριση μαθήματος», να παρακολουθεί την πρόοδο των μαθητών και να εξάγει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη συχνότητα επισκέψεων και συνδέσεων των μαθητών, την επισκεψιμότητα των μαθημάτων κ.α. (εικόνα 33)

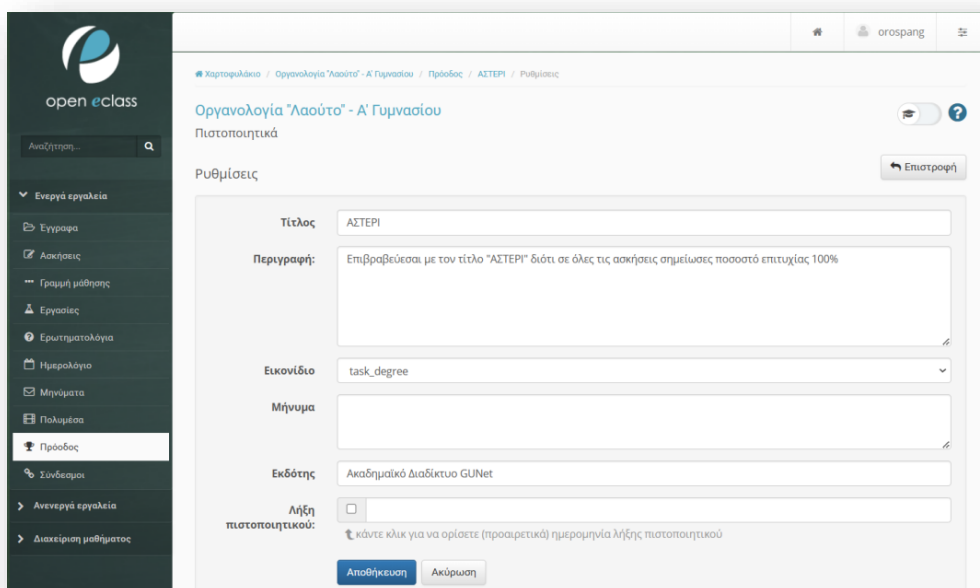
Εικόνα 34: Στατιστικά στοιχεία για την επισκεψιμότητα της πλατφόρμας

Επίσης, η εκπαιδευτικός συμπεριέλαβε στο ημερολόγιο της πλατφόρμας, τρία ερωτηματολόγια εργασίας μετά την ολοκλήρωση κάθε δεκάδας μαθημάτων προκειμένου να παρακολουθεί την μαθησιακή εξέλιξη των εκπαιδευομένων (εικόνα 34).

Εικόνα 35: Δημιουργία ερωτηματολογίων – εργασιών

Τέλος, στο πλαίσιο της διαχείρισης μαθήματος, και αφού καταγράφεται η πρόοδος των μαθητών δημιουργήθηκαν ειδικές επιβραβεύσεις για τις επιδόσεις τους (εικόνα 35).

Εικόνα 36: Δημιουργία επιβραβεύσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Αποτελέσματα από την εφαρμογή της πλατφόρμας

Όπως προαναφέρθηκε, μετά την ολοκλήρωση της δημιουργίας της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για το μάθημα του παραδοσιακού οργάνου του Λαούτου στο Μουσικό Σχολείο Σερρών έγινε δειγματοληπτική έρευνα, από δέκα (10) μαθητές, προκειμένου να διαπιστωθεί η επίδραση της πλατφόρμας στην μαθησιακή διαδικασία.

6.1. Αποτελέσματα από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο

Οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε 11 ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση αφορούσε τον σχεδιασμό της πλατφόρμας.

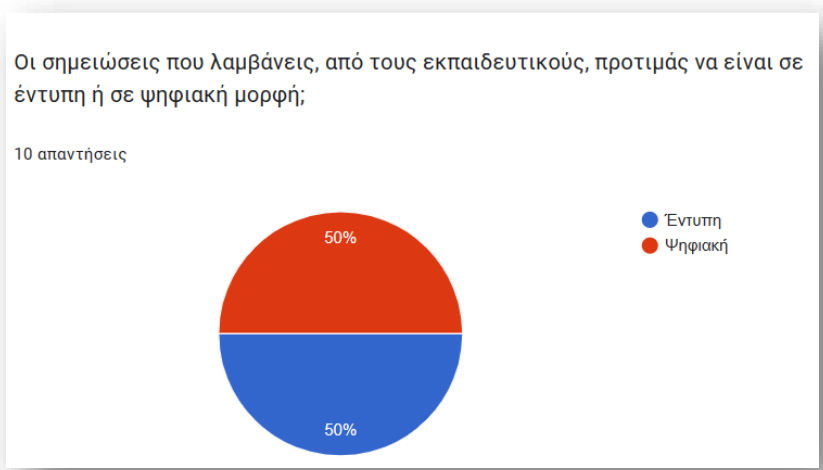
Συγκεκριμένα η ερώτηση ήταν: *«Τα φύλλα εργασίας που λαμβάνεις, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ασύγχρονης εκπαίδευσης, πότε προσελκύνουν περισσότερο το ενδιαφέρον σου, όταν το χρώμα κειμένου είναι ασπρόμαυρο ή όταν είναι έγχρωμο;»*

Από τις απαντήσεις φάνηκε πως οι μαθητές βρίσκουν περισσότερο ενδιαφέρον τα έγχρωμα σχήματα και εικόνες καθώς θετικές απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση έδωσε το σύνολο των μαθητών (σχήμα 1)

Σχήμα 1: οι απαντήσεις των μαθητών στην 1^η ερώτηση

Αντίθετα οι απαντήσεις ήταν μοιρασμένες στην ερώτηση «Οι σημειώσεις που λαμβάνεις, από τους εκπαιδευτικούς, προτιμάς να είναι σε έντυπη ή σε ψηφιακή μορφή;» αφού το 50% των συμμετεχόντων (5 άτομα) απάντησε ναι και το άλλο 50% (5 άτομα) απάντησε όχι (σχήμα 2).

Σχήμα 2: οι απαντήσεις των μαθητών στην 2^η ερώτηση

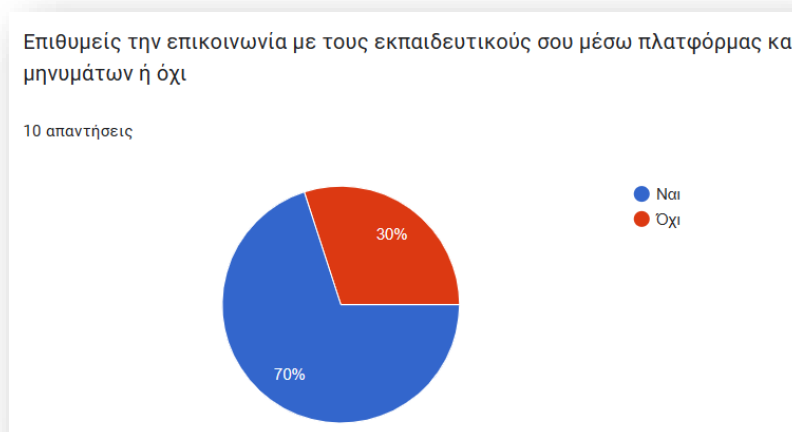

Επίσης, από τις απαντήσεις των μαθητών φάνηκε πως η πλειονότητα τους (8 άτομα/80%) βοηθείται από την παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού, στην εκμάθηση του αντικειμένου (σχήμα 3).

Σχήμα 3: οι απαντήσεις των μαθητών στην 3^η ερώτηση

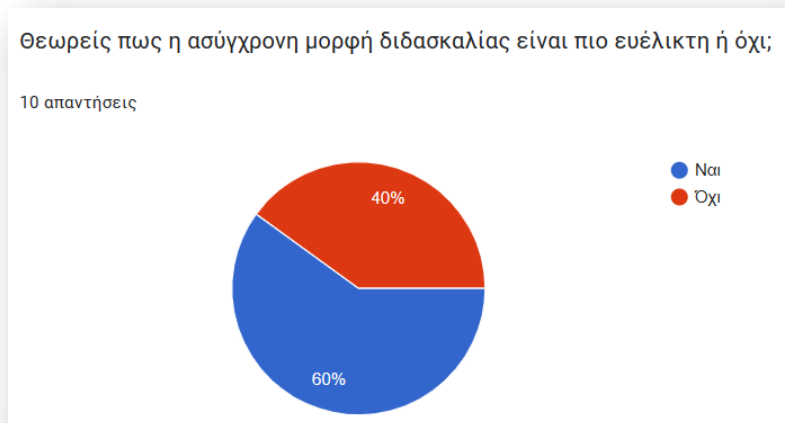
Σε ότι αφορά τη χρήση της πλατφόρμας ως μέσο επικοινωνίας μεταξύ μαθητών-καθηγητών οι επτά από τους δέκα (ποσοστό 70%) απαντούν θετικά (σχήμα 4).

Σχήμα 4: οι απαντήσεις των μαθητών στην 4^η ερώτηση

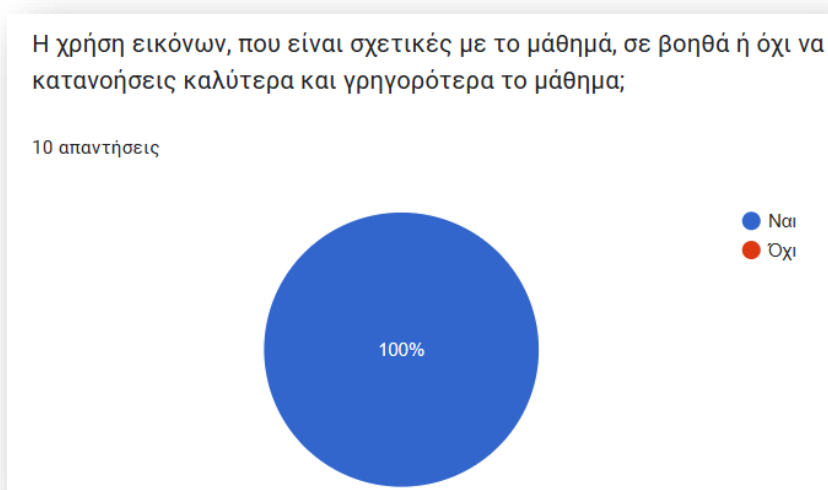

Σε ότι αφορά την ασύγχρονη εκπαίδευση, έξι στους 10 (ποσοστό 60%) την θεωρούν περισσότερο ευέλικτη (σχήμα 5)

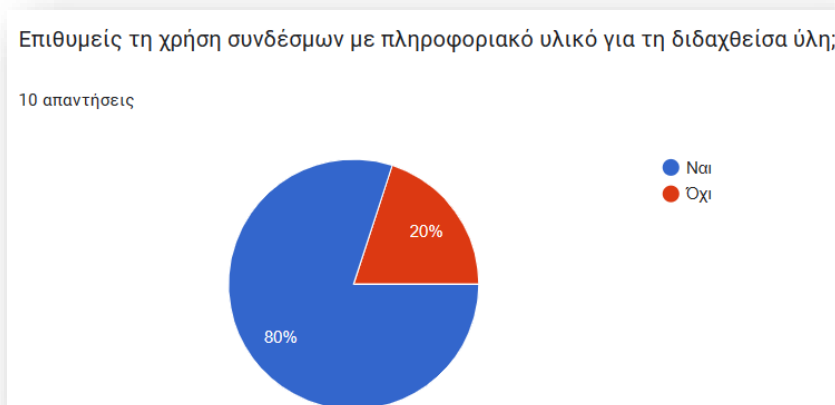
Σχήμα 5: οι απαντήσεις των μαθητών στην 5^η ερώτηση

Όλοι όμως συμφωνούν ότι η χρήση οπτικού υλικού τους βοηθά σημαντικά στη κατανόηση του μαθήματος (σχήμα 6).

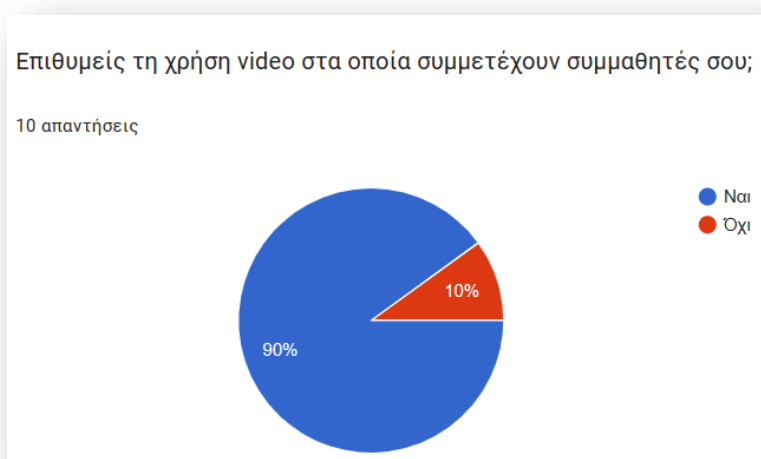
Σχήμα 6: οι απαντήσεις των μαθητών στην 6^η ερώτηση

Επίσης, η πλειονότητα (οκτώ στους δέκα/ποσοστό 80%) δηλώνει ότι επιθυμεί να υπάρχουν σύνδεσμοι με πληροφοριακό υλικό σχετικά με την ύλη της διδασκαλίας (σχήμα 7).

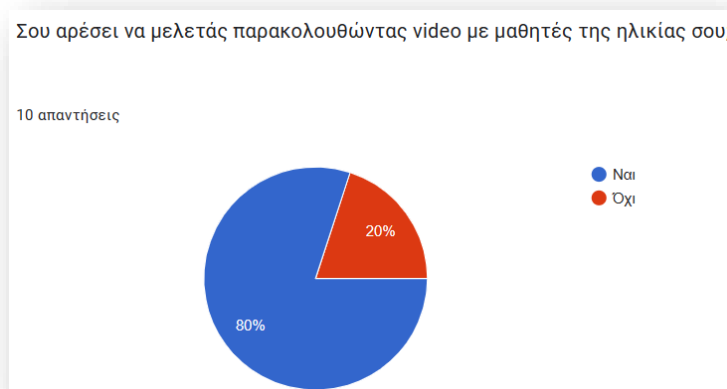
Σχήμα 7: οι απαντήσεις των μαθητών στην 7^η ερώτηση

Εξίσου υψηλά ποσοστά (90%) θετικών απαντήσεων καταγράφηκαν και σε ότι αφορά τη χρήση οπτικού υλικού με συμμαθητές που παίζουν λαούτο (σχήμα 8).

Σχήμα 8: οι απαντήσεις των μαθητών στην 8^η ερώτηση

Ωστόσο, οι απαντήσεις σχετικά με τη μελέτη παιδιών ίδιας ηλικίας είχε λιγότερες θετικές απαντήσεις, καθώς μόνον οι οκτώ από τους δέκα (ποσοστό 80%) απάντησε καταφατικά (σχήμα 9).

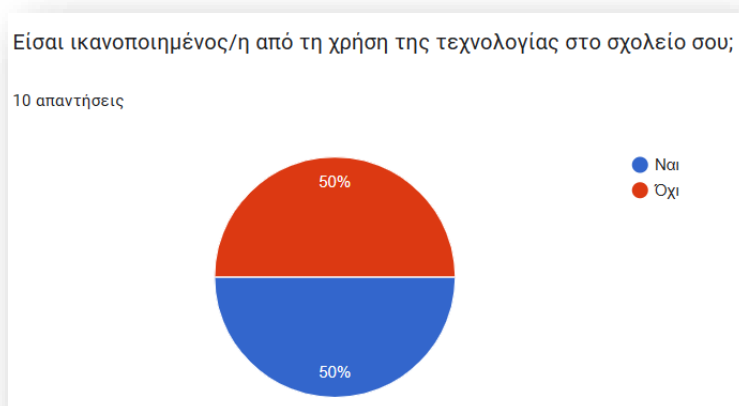
Σχήμα 9: οι απαντήσεις των μαθητών στην 9^η ερώτηση

Παρά τις θετικές απαντήσεις, σε ότι αφορά τη χρήση της ασύγχρονης εκπαίδευσης, όταν οι μαθητές ρωτήθηκαν αν θα ήθελαν να υπάρχει μεγαλύτερη χρήση της τεχνολογίας στο σχολείο τους, μόλις οι έξι (60%) στους δέκα ήταν θετικοί (σχήμα 10).

Σχήμα 10: οι απαντήσεις των μαθητών στην 10^η ερώτηση

Τέλος, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν είναι ικανοποιημένοι από τη χρήση των τεχνολογικών μέσων στο σχολείο τους με τους μισούς (ποσοστό 50%) να απαντούν καταφατικά και τους άλλους μισούς (50%) να απαντούν αρνητικά (σχήμα 11).

Σχήμα 11: οι απαντήσεις των μαθητών στην 11^η ερώτηση

6.2. Σύνοψη αποτελεσμάτων

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις απαντήσεις των μαθητών φαίνεται πως το χρώμα, δηλαδή οι έγχρωμες διατυπώσεις στο κείμενο (ποσοστό θετικών αποκρίσεων 100%), το οπτικοακουστικό υλικό (ποσοστό θετικών αποκρίσεων 80%) και η ενσωμάτωση συνδέσμων (ποσοστό θετικών αποκρίσεων 80%) με πληροφοριακό υλικό της διδακτέας ύλης, λειτουργούν ενισχυτικά στην μαθησιακή διδασκαλία, καθώς προσελκύουν το ενδιαφέρον των μαθητών.

Επίσης, από τα αποτελέσματα φάνηκε πως οι μαθητές θεωρούν ότι η ασύγχρονη εκπαίδευση είναι περισσότερο ευέλικτη από την παραδοσιακή (ποσοστό θετικών αποκρίσεων 60%) και

επιθυμούν να αυξηθεί η χρήση των τεχνολογικών μέσων διδασκαλίας στο σχολείο τους (ποσοστό θετικών αποκρίσεων 60%).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Συμπεράσματα - προτάσεις

7.1. Συμπεράσματα

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν να αναπτύξει και να παρακολουθήσει το πώς συμβάλλει στην μαθησιακή διαδικασία μια ασύγχρονη εκπαιδευτική πλατφόρμα που θα χρησιμοποιηθεί για την εκμάθηση λαούτου στο Μουσικό Σχολείο των Σερρών.

Στο πλαίσιο της ερευνητικής διαδικασίας πραγματοποιήθηκε εγκατάσταση, με παράλληλη παραμετροποίηση, μιας ασύγχρονης εκπαιδευτικής πλατφόρμας μέσω της οποίας έγινε η διδασκαλία του λαούτου.

Η διδασκαλία ακολούθησε τα πρότυπα της διδακτέας ύλης των Μουσικών Σχολείων, ενώ το διδακτικό υλικό περιλαμβανόταν στο γενικό εκπαιδευτικό υλικό που συμπεριελήφθη στα αρχεία της πλατφόρμας.

Από την εφαρμογή του μαθήματος του παραδοσιακού μουσικού οργάνου του λαούτου, μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, αλλά και από τις απαντήσεις των παιδιών που συμμετείχαν στην δειγματοληπτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε, φάνηκε πως η διδασκαλία μαθημάτων μέσω της ασύγχρονης εκπαίδευσης κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών.

Ιδιαίτερη βοήθεια φαίνεται πως προσφέρουν τα πολυμέσα που ενσωματώθηκαν στην πλατφόρμα και κυρίως το οπτικοακουστικό υλικό.

Επίσης, από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων φάνηκε πως η ασύγχρονη μορφή διδασκαλίας είναι περισσότερο ευέλικτη σε σχέση με την παραδοσιακή μορφή, ωστόσο

μόνον οι έξι στους δέκα (ποσοστό 60%) από τους συμμετέχοντες εκφράζουν την επιθυμία να αυξηθεί η χρήση των τεχνολογικών μέσων στο σχολείο τους, ενώ μόλις οι μισοί (ποσοστό 50%) δηλώνουν πως δεν είναι ικανοποιημένοι από τη χρήση της τεχνολογίας στο σχολείο τους.

Τα ευρήματα της παρούσας έρχονται σε αντίθεση με τα ευρήματα της έρευνας της Koutsouridou, (2013) που βρήκε πως σε ότι αφορά την εκμάθηση των μουσικών οργάνων υπάρχουν πολλές δυσκολίες, τεχνικού κυρίως χαρακτήρα, που λειτουργούν ανασταλτικά σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα του μαθήματος εκμάθησης μουσικών οργάνων. Έρχονται όμως σε συμφωνία με τις μελέτες των Shoemaker, & van Stam, (2010), και των Brändström, Wiklund, & Lundström (2012) οι οποίοι επιπλέον διαπίστωσαν πως τα θετικά αποτελέσματα της ασύγχρονης εκπαίδευσης εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο με τον οποίον ο εκπαιδευτικός οργανώνει τα μαθήματα και τα παρουσιάζει στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης.

7.2 Προτάσεις

Λαμβάνοντας υπόψη ότι, η εφαρμογή πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, σε ότι αφορά τις απόψεις των εκπαιδευομένων, αξιολογήθηκε μόνον από δέκα μαθητές, τα συμπεράσματα της παρούσης δεν επιτρέπουν γενικεύσεις. Για αυτό κρίνεται σκόπιμο, ο ερευνητής του μέλλοντος να αξιολογήσει σε βάθος ενός ακαδημαϊκού έτους την εφαρμογή μιας πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης παρατηρώντας και καταγράφοντας όχι μόνο την τεχνική υποδομή και λειτουργία της πλατφόρμας αλλά και τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Βιβλιογραφία

1. Ξενόγλωσση

- Ally, M., (2004). Foundations of Educational Theory for Online Learning. In: Anderson, T. and Elloumi, F., Eds., *Theory and Practice of Online Learning*, Athabasca University, Athabasca, 3-31.
- Bradley, V.M., (2021). Learning Management System (LMS) use with online instruction. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 4(1), 68-92. <https://doi.org/10.46328/ijte.36>.
- Brändström, S., Wiklund, C. & Lundström, E. (2012). Developing distance music education in Arctic Scandinavia: Electric guitar teaching and master classes. *Music Education Research*, 14(4), 448-456.
- Brown, T.H., (2006). Beyond constructivism: Navigationism in the knowledge era. *On the Horizon*. 14. 108-120. 10.1108/10748120610690681.
- Brusilovsky, P., Eklund, J., & Schwarz, E., (1998). Web-Based Education for All: A Tool for Development Adaptive Courseware. *Computer Networks and ISDN Systems*. 30. 291-300. 10.1016/S0169-7552(98)00082-8.
- Calderón-Garrido, D., & Gustems, J., (2021). Adaptations of music education in primary and secondary school due to COVID-19: the experience in Spain. *Music Education Research*. 23. 139-150. 10.1080/14613808.2021.1902488.
- Caponetto, I., Earp, J. & Ott, M. (2014). *Gamification and Education: A Literature Review*. ITD-CNR, Genova, Italy.

- Cayari, C. (2011). The YouTube effect: How YouTube has provided new ways to consume, create, and share music. *International Journal of Education & the Arts*, 12(6).
- Cohen, A. J., Levitin, D.J., & Kleber, B.A., (2020). Brain mechanisms underlying singing, in *The Routledge Companion to Interdisciplinary Studies in Singing: Vol. I Development*, ed. Frank A. Russo, Beatriz Ilari, and Annabel J. Cohen, 79–96 (Abingdon: Routledge, 2020), 82-87. doi:10.4324/9781315163734-6.
- Dammers, R.J., (2009). Utilizing Internet-Based Videoconferencing for Instrumental Music Lessons. *Update: Applications of Research in Music Education*, 28(1), 17–24
- Daniela, L., Kalnina, D., & Raimonds, S., (2017). An Overview on Effectiveness of Technology Enhanced Learning (TEL). *International Journal of Knowledge Society Research*. 8. 79-91. 10.4018/IJKSR.2017010105.
- Dib, C.Z., (1988). Formal, non-formal and informal education: concepts/applicability. *AIP conference proceedings* 173(1), 300-315.
- Fidalgo-Blanco, A., García-Peñalvo, F.J., Sein-Echaluce, M.L., & Conde-González, M.A., (2014). Learning content management systems for the definition of adaptive learning environments. *International Symposium on Computers in Education (SIIE)*, 105-110, doi: 10.1109/SIIE.2014.7017713.
- Hariadi, I., & Simanjuntak, D., (2020). Exploring the experience of efl students engaged in asynchronous e-learning. *Academic Journal Perspective : Education, Language, and Literature*. 8(2). 72. 10.33603/perspective.v8i2.4194.
- Herrington, J., & Oliver, R., (2000). An instructional design framework for authentic learning environments. *ETR&D* 48, 23–48. <https://doi.org/10.1007/BF02319856>.

Japhet E.L., (2022). The Strategic Drivers Influencing Teachers' Integration of ICT in Teaching and Learning Environment. *The Educational Review*, USA, 6(7), 300-311. DOI: 10.26855/er.2022.07.004.

Kumar, D.A., (2019). Effects of asynchronous e-mail intervention on learning performance in relation to thinking skills , executive functions and attention benefits of indian children. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*, 7(3).

Lawrence, J. E., & Tar, U. A., (2018). Factors that influence teachers' adoption and integration of ICT in teaching/learning process. *Educational Media International*, 55(1), 79-105. <https://doi.org/10.1080/09523987.2018.1439712>.

Lee, K., Tsai, T., Chait, C. S., & Koht, J. H. L., (2014). Students' perceptions of self-directed learning and collaborative learning with and without technology. *Journal of Computer Assisted Learning*, 30(5), 425-437. doi: <https://doi.org/10.1111/jcal.12055>.

Lin, I., Lee, A., & Mauch, J.T., (2021). Does E-learning Improve Plastic Surgery Education?: A Systematic Review of Asynchronous Resources. *Annals of Plastic Surgery*, 87(1s) S40-S51. doi: 10.1097/SAP.0000000000002806.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine 2018. *How People Learn II: Learners, Contexts, and Cultures*. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/24783>.

Ogbonna, C.G., Ibezim, N.E., & Obi, C.A., (2019). Synchronous versus asynchronous e-learning in teaching word processing: An experimental approach. *South African Journal of Education*, 39(2), 1-15. <https://dx.doi.org/10.15700/saje.v39n2a1383>.

Oguguo, B., Ocheni, C., & Adebayo, F. (2021). Students' achievement in online test and measurement course in synchronous and asynchronous e-learning platform. *European*

Journal of Open Education and E-learning Studies, 6(2).
doi:<http://dx.doi.org/10.46827/ejoe.v6i2.3966>.

Phillips, C., (2011). *Twelve Benefits of Music Education*. Music Education Online by Children's Music Workshop. Childrens Music Workshop. Web.

Riwayatiningsih, R., & Sulistyani, S., (2020). The implementation of synchronous and asynchronous e- language learning in efl setting: a case study. *Jurnal basis*. 7. 309. 10.33884/basisupb.v7i2.2484.

Seralidou, E., & Douligeris, C. (2019). Learning with the AppInventor programming software through the use of structured educational scenarios in secondary education in Greece. *Education and information technologies*, 24(4), 2243-2281. <https://doi.org/10.1007/s10639-019-09866-7>.

Silverman, B.G., (1995). Computer Supported Collaborative Learning (CSCL). *Computers & Education*, 25(3), 81-91. [https://doi.org/10.1016/0360-1315\(95\)00059-3](https://doi.org/10.1016/0360-1315(95)00059-3).

Siviter, D., (1999). Objects in Education: from Courseware Widgets to Virtual Universities. *Journal of Educational Technology & Society*, 2(2). <http://www.jstor.org/stable/jeductechsoci.2.2.7>.

Whitaker, J. A., Orman, E. K., & Yarbrough, C. (2014). Characteristics of “Music Education” videos posted on YouTube. *Update: Applications of Research in Music Education*, 33(1), 49–56.

Yüçetoker, I., Angi, Ç.E., & Kaynak, T., (2021). Evaluation of asynchronous piano education and training in the Covid-19 era. *Educational Research and Reviews*, 16(4), 109-117.

Yu, Z. (2019). A Meta-Analysis of Use of Serious Games in Education over a Decade. *Int. J. Comput. Games Technol.*, 2019, 4797032:1-4797032:8.

2. Ελληνόγλωσση

Αβέρωφ, Ε., (2006). *Εισαγωγή στην οργανογνωσία, 6^η έκδοση*. Εκδόσεις Φίλιππος Νάκας, Αθήνα.

Ανωγειανάκης, Φ., (1972). *Νεοελληνικά χορδόφωνα. Το λαούτο*. Εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα.

Ανωγειανάκης, Φ., (1991). *Ελληνικά λαϊκά μουσικά όργανα, Β' έκδοση*. Εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα.

Βερβέρης, Α. & Αποστολής, Α. (2020). Η εξ αποστάσεως διδασκαλία οργάνων στα Μουσικά Σχολεία κατά τη διάρκεια της καραντίνας του COVID-19. *Νέος Παιδαγωγός*, 19(1), 191-201.

Bigge L.M., & Shermis, S.S., (2009). *Θεωρίες μάθησης για εκπαιδευτικούς*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Βρέτταρος, Γ., Γιαννοπούλου, Ν., Κουρεμένος, Δ. & Κουρεμένος, Σ. (2004). *Η μάθηση μέσω δικτύων Η/Υ και του Κυβερνοχώρου*. Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Γαγγάδης, Ν., & Μαρινάκης, Μ., (2012). *Στάδια κατασκευής λύρας και λαούτου μέσω οπτικοακουστικής καταγραφής. Ιστορική αναφορά, παρουσίαση μέσω διαδραστικής πολυμεσικής εφαρμογής*. Πτυχιακή εργασία, ΑΤΕΙ Κρήτης.

Γιαννούση, Μ., (2016). *Η αποτελεσματικότητα ενός εμπλουτισμένου - βασισμένου στην τεχνολογία περιβάλλοντος μάθησης*. Διδακτορική Διατριβή. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.

Γρηγοριάδης, Δ., (2002). *Το λαούτο*. Εκδόσεις ΝΤΟ ΡΕ ΜΙ, Θεσσαλονίκη.

Ευαγγέλου, Χ., & Ζέλιου, Α., (2021). *Εκπαιδευτικά περιβάλλοντα στην σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή διατριβή. Πανεπιστήμιο Πάτρας.

Karvavelou, A. (2011). Η σημασία των θεωριών μάθησης στο πλαίσιο των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 7(1), 98-117. DOI:10.12681/jode.9771.

Κοκκίδου, Μ. (2007). Η αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας στη σχολική μουσική Εκπαίδευση: μια συγκριτική θεώρηση σύμφωνα με προγράμματα σπουδών μουσικής της Ευρώπης. *Μουσικοπαιδαγωγικά*, Τεύχος 5, 5-27.

Κόμης Β., (2004). *Εισαγωγή στις Εφαρμογές των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*. Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα.

Κούγκας, Ν., (2022). *Η Μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα και η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Μουσικής*. Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Κούρτη, Ε., (2003). *Η Επικοινωνία στο Διαδίκτυο*. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Koutsoupidou, T., (2013). Online Distance Learning and Music Training: Benefits, drawbacks and challenges. Στο Α. Λιωναράκης (Επιμ.), *Πρακτικά 7ου Συνεδρίου για τη την Ανοικτή και την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. 'Μεθοδολογίες μάθησης'* (σσ. 143-152). Αθήνα: Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης.

Κυπριανός, Π., (2017). Το παιδί και η εκπαίδευσή του: ιστορικοί και κοινωνικοί παράμετροι, στη συλλογική έκδοση *Σύγχρονες Ερευνητικές Τάσεις στην Προσχολική και την Πρώτη Σχολική Ηλικία*. Εκδόσεις New Tech Pub, Αθήνα.

Μακροπούλου, Ε. & Βαρελάς, Δ. (2009). *Plug and Play: Οι νέες τεχνολογίες στο μάθημα μουσικής*. Εκδόσεις Fagotto, Αθήνα.

Μονεμβασίτης, Γ., (2008). *Τα μουσικά όργανα παλιά & νέα*. Εκδόσεις Συλλογή, Αθήνα.

Μπακιρτζή, Ι., (2021). Κλείσιμο σχολείων. Και τώρα τι; - Μια διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών για τη σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση. Τόμος Πρακτικών 1ο Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις – Αντιλήψεις – Σενάρια – Προοπτικές – Προτάσεις». DOI: <https://doi.org/10.12681/online-edu.3241>.

Μπακογλίδου, Τ. (2011). *Η μουσική στο σχολικό Πρόγραμμα των μη μουσικών σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την τελευταία τριακονταπενταετία και το μάθημα των Θρησκευτικών*. Μεταπτυχιακή εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Μυστακίδης, Δ. (2004). *Το λαούτο. Μέθοδος εκμάθησης*. Εκδόσεις ΕΝ ΧΟΡΔΑΙΣ Θεσσαλονίκη

Νιάρχου, Ε., (2020). Μελετώντας την Κλιματική Αλλαγή (αίτια, επιπτώσεις, λύσεις) μέσω σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Πρακτικά: *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* 1(9B). doi: 10.12681/icodl.3501.

Σίμος, Ι. (2004). *Η Μουσική Εκπαίδευση στη Νεώτερη και Σύγχρονη Ελλάδα. Με αναφορά στους Αρχαίους και Βυζαντινούς χρόνους*. Εκδόσεις: Νικολαΐδης Μ. - Edition Orpheus, Αθήνα.

Σπυρίδης, Χ., (2004). *Η φυσική των μουσικών οργάνων*. Εκδόσεις Grapholine, Θεσσαλονίκη.

Στάμου, Λ., & Ανδρούτσος, Π., (2006). «*Ειδικές Εισιτήριες Εξετάσεις σε Καλλιτεχνικά Πανεπιστημιακά Τμήματα, Αναγκαιότητα και Προοπτικές*». Πρακτικά ημερίδας. Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Σταύρου, Γ. (2009). *Η διδασκαλία της Μουσικής στα Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία της Ελλάδας (1830-2007): Τεκμήρια Ιστορίας*. Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Χατζή, Γ., (2022). *Η άποψη των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τη σύγχρονη και ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση*. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Χρυσοστόμου, Σ. (2019). Η μουσική διδασκαλία και μάθηση στην εποχή της ψηφιακής τεχνολογίας. Στο Λ. Στάμου (επιμ.), *Διαλεκτική και πρωτοπορία στη Μουσική Παιδαγωγική*. Εκδόσεις ΕΕΜΕ, Θεσσαλονίκη.

3. Νομολογία

ΦΕΚ 347/1977 Π.Δ. 1034. Π.Δ. 1034 *Περί των διδασκομένων μαθημάτων και των Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος του Δημοτικού Σχολείου*.

ΦΕΚ 167/Α/30-9-1985. Νόμος 1566/1985: *Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*.

ΦΕΚ 296/Α/30-12-1988. Νόμος 1824/1988: *Ρύθμιση θεμάτων εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις*.

ΦΕΚ Β 1371/2018. Υπουργική Απόφαση 58167/Δ2: *Λειτουργία Μουσικών Σχολείων*.

ΦΕΚ 878/2021. Υπουργική Απόφαση 20923/Δ2/2021: *Λειτουργία Μουσικών Σχολείων*.

4. Δικτυογραφία

docs.openeclass.org: Αναλυτική Περιγραφή. Διαθέσιμο διαδικτυακά:

https://docs.openeclass.org/el/detail_description#%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE.

Horton W., (2011). e-Learning by Design, 2nd Edition. Published: Pfeifer an imprint by

Wiley. Διαθέσιμο διαδικτυακά:

[http://elearning.fit.hcmup.edu.vn/~longld/References%20for%20TeachingMethod&EduTechnology%20-%20Tai%20lieu%20PPDH%20&%20Cong%20Nghi%20Day%20Hoc/\(Book\)%20-%20Sach%20tham%20khao%20-%20eLearning/e-Learning%20Design/Elearning%20by%20Design%20\(Horton%20W.%202006\).pdf](http://elearning.fit.hcmup.edu.vn/~longld/References%20for%20TeachingMethod&EduTechnology%20-%20Tai%20lieu%20PPDH%20&%20Cong%20Nghi%20Day%20Hoc/(Book)%20-%20Sach%20tham%20khao%20-%20eLearning/e-Learning%20Design/Elearning%20by%20Design%20(Horton%20W.%202006).pdf)

openeclass.org: e-learning platform: Διαθέσιμο διαδικτυακά:

<https://www.openeclass.org/%cf%80%ce%bb%ce%b1%cf%84%cf%86%cf%8c%cf%81%ce%bc%ce%b1/>

Παράσχος, Β., Κρητικός, Γ., & Κώστας, Α., (2021). Σύγχρονη & Ασύγχρονη Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση κατά την 1η φάση της Πανδημίας λόγω COVID-19: Συμπεράσματα από το Ταχύρρυθμο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου. 12ο Πανελλήνιο και Διεθνές Συνέδριο «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση».

Διαθέσιμο διαδικτυακά:

<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/issue/view/144>.

Shoemaker, K., & van Stam, G., (2010). ePiano, a case of music education via internet in rural Zambia. Conference: Frontiers of Society On-Line. Διαθέσιμο διαδικτυακά:

https://www.academia.edu/2123313/e_Piano_A_Case_of_Music_Education_via_e_Learning_in_Rural_Zambia?auto=download&email_work_card=download-paper.

Υπουργείο Παιδείας. Υπουργικές Αποφάσεις, Εγκύκλιοι – Ανακοινώσεις: Ενημερωτικό σημείωμα για την ενίσχυση και αναβάθμιση της Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης.

Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://www.minedu.gov.gr/ypapegan/anakoinoiseis/20195->

[05-07-11-enimerotiko-simeioma-gia-tin-enisxysi-kai-anabathmisi-tis-kallitexnikis-ekpaideysis-2.](#)

Παράρτημα

1. Ερωτηματολόγιο

Τα φύλλα εργασίας που λαμβάνεις, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ασύγχρονης εκπαίδευσης, πότε προσελκύουν περισσότερο το ενδιαφέρον σου, όταν το χρώμα κειμένου είναι ασπρόμαυρο ή όταν είναι έγχρωμο;

1. Οι σημειώσεις που λαμβάνεις, από τους εκπαιδευτικούς, προτιμάς να είναι σε έντυπη ή σε ψηφιακή μορφή;
2. Ως προς την εκμάθηση του οργάνου επιλογής η χρήση πολυμέσων video σε βοηθά ή όχι;
3. Επιθυμείς την επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς σου μέσω πλατφόρμας και μηνυμάτων ή όχι
4. Θεωρείς πως η ασύγχρονη μορφή διδασκαλίας είναι πιο ευέλικτη ή όχι;
5. Η χρήση εικόνων, που είναι σχετικές με το μάθημά, σε βοηθά ή όχι να κατανοήσεις καλύτερα και γρηγορότερα το μάθημα;
6. Επιθυμείς τη χρήση συνδέσμων με πληροφοριακό υλικό για τη διδαχθείσα ύλη;
7. Επιθυμείς τη χρήση video στα οποία συμμετέχουν συμμαθητές σου;
8. Σου αρέσει να μελετάς παρακολουθώντας video με μαθητές της ηλικίας σου;
9. Επιθυμείς μεγαλύτερη χρήση των τεχνολογικών μέσων στο σχολείο σου;
10. Είσαι ικανοποιημένος/η από τη χρήση της τεχνολογίας στο σχολείο σου;